

TOMÍK

Časopis turistických oddílů mládeže

DUBEN 2021

Mezi světy

Zlaté šípy se už od září potulují v rámci svého celoročního bodování po různých planetách. Přistanou tam a pak zase onde. Zní to jako chaos, ale vše má pevný letecký řád. Důkladné prozkoumání každé planety a přesun na novou trvá vždy rovně dva měsíce. První přistání proběhlo v září na bojové planetě Áres 45. Bylo spojeno s potyčkami a bojůvkami v městském parku a s šifrovací hrou.

Brzy nato doba přinesla potřebu přizpůsobit se nové situaci. Velký společný meziplanetární koráb se rozpadl na desítky malých rodinných vesmírných lodí. Od této chvíle jsme začali s železnou pravidelností střídát týdny s online družinovkami ve virtuální klubovně s týdny naplněnými aktivitami venku.

Ale to už jsme se blížili k planetě jménem Fabula. Byla osídlena pohádkovými bytostmi, v rámci dobrých vztahů jsme pro ně natočili videa. Také jsme se dokázali vzorně postarat o skřítky Fabuláčky, které bylo třeba vyhledat a poskytnout jim doma veškerou péči. Šlo o návštěvu 15 schránek, ukrytých na kopcích kolem Valmezu a Rožnova. Z úkrytu si ti šťastnější vyzvedli dřevěného skřítku, ostatní jeho fotografii. Šípáci se do této činnosti pustili s vervou, o čemž svědčila i závěrečná statistika: 61 hledačů dohromady navštívilo 530 míst a zdolalo skoro osmkrát výšku Mt. Everestu.

S novým rokem se v našem hledáčku objevilo nové vesmírné těleso, které mělo tvar donutu. Atlas galaxie hovořil jasně: planeta Papat, plná dobrot a jídla! S přistáním jsme neváhali ani chvíli. Oddílové rodinky záhy kuchtily ve sněhu na ohni své obědy, mnozí pekli dort a jiné laskominy podle online návodu, proběhla pátrací městská hra s názvem Mise Papat. V lese za městem byl zřízen noční Lesní bar, ke kterému vedla dobrodružná cesta po odrazkách. V baru jsme si mohli nabídnout

kterýkoliv z nápojů v něm uložených a zároveň bylo třeba zanechat tam své originální pití, pro tuto příležitost namíchané.

V březbu na radaru už blikal další objekt, tentokrát zelené barvy. Planeta Botana, přírodní ráj plný života. Při chůzi po planetě jsme se se zapnutými stopaři v mobilech pohybovali tak, aby naše kroky vykreslily v terénu tvar rostliny (za inspiraci děkujeme tomíkům z Otrokovic!). V současnosti soutěžíme, kdo vypěstuje nejvyšší fazoli, chystáme se rituálně přivítat jaro, pustit se do fotografování herbářů rostlin...

Snažíme se nezahálet a udržovat všechny v aktivitě – sebe, děti i rodiče.

Více obrázků a textu naleznete na webových stránkách zlatesipy.tomici.cz.

Jiří Krajča - Tetřev,
TOM Zlaté šípy, Valašské Meziříčí

foto: Tomek Hurt

Obsah

duben 2021

- str. 4 Kolotoč nápadů, Anežka Klabanová
- str. 6 Naučná stezka, Milan Domin Jak jsme našli poklad, Anna Janotová
- str. 7 Dáš v únoru dvě stovky?, Vratislav Florián
- str. 8 Oddíl opět v sedle!, Jan Kolář
- str. 8 Letem onlajn světem, Kristýna Beránková
- str. 9 Obležená Česká Lípa, Tomek Hurt
- str. 9 Rodičově šéfkuchaři, Darek Janovský
- str. 10 Divočácká výzva, Iveta Veličková, Karolína Tkáčová, Nová klubovna!, Matěj Chour
- str. 11 Virtuální Zlatá lyže, Karel Popel
- str. 12 Turistický závod, Marta Horáková
- str. 12 Šup do Velvar!, Dvě Há, Vzhůru na Brtnické ledopády, Tomáš Novotný
- str. 13 Tomiči uklízeli Kralupy, Zdeněk Vejrosta
- str. 14 Splujte Vltavu do Rožmberka!, Ondřej Mánek
- str. 14 Přes velké výčítky k malému nápadu, Markéta Královcová
- str. 15 Nová kolekce trik a mikin, Ondřej Mánek
- str. 16 Anketa, Pavel Pakosta, Renata Dvořáková,
- str. 17 Vladimír Hladík, Soňa Rokytová
- str. 18 TOM Radovánka, Liberec, David Erlebach
- str. 19 Hledači myšáků, Zuzana Vraná a Filip Vraný
- str. 19 Cena adrenalinu, Petr Teringl
- str. 20 Týpí jako domov, Martin Pejša
- str. 21 Mikešovo nožobraní, Jiří Lukeš
- str. 22 Českem může jít každý, Martin Ůbl
- str. 24 Cesta za tajemným skřítkem Berounska, Sabina Kudláčková
- str. 25 Přehled školení a kurzů, Zprávy z ústředí, Tomáš Novotný
- str. 26 Ohlasy, Za Stanislavem Machem, Oblékání Rožmberku, Jindra Zoufalá
- str. 27 Oddíl Poutníci se představuje, Ondřej Turek

Na rozbouřeném moři

Psát o světu na konci tunelu se mi už nechce. Jsme v Česku, kde se věci mění jako počasí na moři: bouří a kotácení lodi a sevřené žaludky námořníků vystřídá sluníčko a pohoda a taky ztráta obezřetnosti. To se pak padá do hlubiny mezi žraloky a žahavce.

Tajuplným ostrovem, ke kterému strážlivě upírejme své naděje, jsou tábory. Doplujeme k nim? Otrískání a unavení, ale stejně jako vloni se těšíci na dny pod širým nebem, na vodě, v lese, na našich základnách. Kež by tuhle naději nespálchla další a další vlnka, vlna, kež by nešíkovní lodivodi neškubali kormidlem příliš divoce a kež bychom si to nezkažili i my sami.

Pár věci mne v poslední době ale potěšilo. Přípravuju s Michalem – Chroštím z beounského Trilobita už pár měsíců seriálek Tomiči v zavírované době. Optimismus a vitalita mnoha kolegů, často velmi seniorního věku, fakt, že máme v našich řadách třeba Soňa Rokytovou z Olomouce, která patří ke zdravotnickým hrdinům dnešní doby, mně velmi konvenující proočkovací postoj většiny kolegů – to mi dodává energii.

Na virtuální Kolotoč připravovaný řadu týdnů Tomkem Hurtem, Hopem, Anežkou Klabanovou (s Edou!) a Ondrou Šejtkou často nenasedám. Oči mám už tak vypálené z mnoha mailů, zpráv ze stavby Rožmberka, žel též z těžkých psaní stran neradostných sporů uvnitř jednoho či dvou našich oddílů, i běžné agendy, jakož i z občasných vzdálených rozhovorů s kolegy z vedení či porad s ostatními náčelníky spolků. Vím ale, že Kolotoč je akce oblíbená, pečlivě připravovaná a mnohými kvitovaná. Táborová či zdravotní témata, která na obrazovce probírá společně třeba stovka lidí, jsou užitečná a pro zúčastněné inspirující. Jen si říkám, proč se většina účastníků před kamerou tváří tak strašlivě vážně?

Opravdu vážné a strašlivě smutné zprávy přicházely v uplynulých dvou měsících z Frýdlantu nad Ostravicí. Vyhaslo tam v krátké době několik životů spojených s naším hnutím. Věnujme prosím vzpomínku jim, jejich blízkým i vedoucím, kteří je znali a některé z nich vychovali v tamním oddílu.

Tomík, kterým listujete, je sice plný *onlajn* zážitků, ale je **hmatatelný**. Můžete ho trochu pomačkat, utrhout mu růžek, polít kafem či umastit od nějakého dietního jídla. (Pozor, nedlabat moc, tloustneme všichni ukrutně!).

Přečtěte si, jak se Veverkové z Brandýsa radují z nové jurty, co dělají v dnešní době turističtí závodníci či na čem šila Jindra Zoufalá z ústředí kilometry záclon a potahů do Rožmberka.

Naději, přátelé!

Tomáš Novotný

FunTOM
Čtyřdenní festival plný zábavy, zážitků a inspirace.
Svitavy

~~13. - 16. května 2021~~   19. - 22. května 2022

disky a online dokumenty, které mohou usnadnit oddílům komunikaci a přípravu programů. Posledním tématem před Vánoci pak byl Facebook a jeho role v oddíle. Tímto dílem nás provedla Soňa Polak.

Od ledna jsme rozjeli sérii **Celotáborovky**. To znamenalo tři setkání s bodovacími systémy, se samotnými tématy celotáborových her a s jejich zahajováním. Bylo pěkné zjistit, že oddíly bodování ztvárnují malebně, více rozměrově, někdy mají důmyslné a technologiemi prošpikované moderní stroje, jindy děti získávají korkové špunty. Někdy vedoucí nechávají výsledek na náhodě, některé oddíly děti vůbec nebudují. Rekordně nejvíc účastníků měl večer zaměřený na samotná **témata celotáborovek**. Sešlo se nás přes 150. Holywood, tajemní tvorové, kouzelné fazole, Albert Einstein, Lotrando a Zubejda, Lichožrouti nebo například cestování se Zikmundem a Hanzelkou. Takových a mnoho dalších her, vždy v něčem netradičních, před-

KOLOTOČ NÁPADŮ

Online svět oddílů a vedoucích nás inspiroval. Zkusili jsme tedy připravit sérii setkání vedoucích, rádců či instruktorů na různorodá témata. Večerní videosestřiky, která jsme nazvali **Kolotoč nápadů**, probíhají na platformě Google Meet. Snažíme se v každém „kole“ představit určitý segment naší oddílové práce a inspirovat ostatní oddíly. Setkání nejsou uzavřená pouze pro tomíky, přidat se mohou i ostatní.

Jaká témata jsme zvolili? V říjnu minulého roku jsme se nejprve věnovali online schůzkám a nabízeli nejrůznější **tipy na aktivity u počítačů**. Například kvízy, šibenice, kreslení, online mapy a dokonce i programování. Nebo naopak aktivity takzvané před počítačem – vaření, tancování, čtení příběhů, skládání vlaštovek atd. Následovalo **kolo o „oflajn“ akcích a výpravách**, které můžeme hrát, aniž by se děti potkávaly. Vedoucí ukázali, jak tvoří stezky s QR kódy, jak na virtuální vandry, cesty za pokladem nebo například, jaké mafiánské hry hrají ve městě. Potkali jsme se také nad tématem **Google nástroje, sdílené**

Děkujeme oddílům, které se aktivně zapojily. Jsou to:

TOM Dakoti,
 TOM Hvězda severu,
 TOM Chippewa,
 TOM KADAO,
 TOM Kamínek,
 TOM Klubka Šenov,
 TOM Kňouři,
 TOM KUK Atlantik,
 TOM Lesani,
 TOM Lotři,
 TOM Nivnice,
 TOM Oftalmo,
 TOM Otrokovice,
 TOM Pawnee,
 TOM Pěšinky a Ostrříži,
 TOM Poutníci,
 TOM Robinsoni,
 TOM Rokytná,
 TOM Sirius,
 TOM S.T.A.N.,
 TOM Stopaři Jirkov,
 TOM Stopaři Mikulášovice,
 TOM Súvy,
 TOM Trilobit,
 TOM Veverk,
 TOM Zlaté šipy.

stavila dvacítku vedoucích. Třešničkou na dortu pak byl třetí večer této série. **Jak hru představit a vtáhnout děti do děje?** Odhalit téma už u autobusu? Nechat děti napnuté až do druhého večera? Jak a kdy rozdělit děti do skupinek? Jak na různé efekty, které zahájení parádně ozvláštní?

Od října loňského roku proběhlo již osm kolotočů a budou ještě pokračovat. Další bude 8. dubna **o zdravotvědě v oddílech**. Tentokrát nás provede velmi zkušená parta Froda Serbuse.

Témata videosestkání jsou ale vlastně jen jedním z důvodů, proč se ho desítky vedoucích účastní. Tím druhým je možnost se potkat napříč spolkem, představit svou cestu v daném tématu, vyslechnout si ostatní, které bychom potkali třeba jen jednou za dva roky na sněmu. A v nepo-

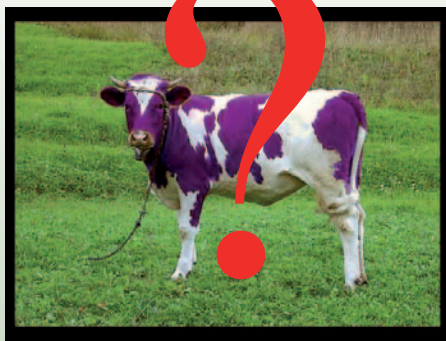
slední řadě je to veliká vzájemná podpora! Shrnutí všech témat, články s obsahem a kontakty na jednotlivé oddíly najdete na **kolotoc.a-tom.cz**. Naleznete zde také odkaz na budoucí videosestkání a další informace.

Kolotočáři

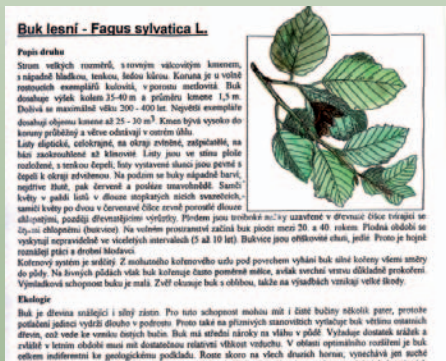
*Tomek Hurt, Ondřej Šejtka,
 Ivo Skoček a Anežka Klabanová*

Jak jsme našli poklad

Naučná stezka okolím tábora

Stejně jako asi i v jiných oddílech, i my se často díváme, jaké mají děti představy o fungování věcí a svého okolí. Krásnou ukázkou toho je přesvědčení některých menších, že kráva je fialová jako Milka na čokoládě.

Proto na táborech podnikáme informační osvětu. Jednou organizujeme prohlídku útrobu přehrady Kružberk a úpravny pitné vody v Podhradí, aby bylo jasné, že voda nevzniká v kohoutku. Jindy navštívíme pštroší farmu s líhni kuřat a odměnou nám jsou pštroší vejce, tzv. fouky a péra.

U našich přátel navštívujeme hospodářství s kačenami, králíky a projíždkou na koních. Ani návštěva jatek se kupodivu nesetkala a odporem táborníků.

Podobně jsou na tom u našich některých dětí znalosti přírody. Proto jsme již před léty začali organizovat naučnou stezku okolo našeho tábora. Princip je jednoduchý - seznámit táborníky se stromy, zvěří, ptáky a živočichy, které mohou zahlédnout v lese, případně v místě bydliště. Sestavili jsme si pracovní seznam a na základě podkladů z odborné literatury, Wikipedie a podobně jsme vytvořili samostatné listy. U stromů a keřů jsme je umísťovali na konkrétní strom či keř. Docházelo však k poškozování nebo ztrátám. Nyní je máme ve fóliích a rozvěšené po táboře a jídelně. V rámci táborových her pak máme na toto téma vždy nějakou etapu se sběrem, určováním rostlin, nebo odléváním stop. V současné době tak máme zpracováno přes 50 položek.

Milan Domin – Stopa,
TOM VATRA

Osmého listopadu to vše začalo. Na oddílovém webu se objevila první indicie vedoucí k zakopanému pokladu!

Šifry luštím moc ráda, člověka to potěší, že mu to ještě myslí. No a najít opravdový poklad? To by bylo něco! Na tom jsme se doma shodli všichni. Pojali jsme to konkurenčně – každý luštil sám za sebe. Aninka naprosto samostatně, Daník s nápovědou a Zuzanka, ač neluštila, tak všechny výpravy za šiframi absolvovala s námi. Postupně jsme tak sbírali písmenka tajenky, která nám měla určit přesnou polohu pokladu.

Vedoucí si s celou touto aktivitou perfektně vyhráli. Některé šifry jste vyluštili od stolu, u mnohých se hledalo v mapách, jindy zase počítalo, rýsovalo, logicky uvažovalo, nebo jen vzpomínalo. Ale nejčastěji jste prostě museli vyrazit do terénu. A těch nachozených kilometrů! Ne vždy to bylo snadné, kolikrát až partyzánsky obtížné! Bláto se stalo novým členem rodiny. Ale my jsme to nevzdali, ani když jsme celí zablácení stáli na soutoku Dřevnice a Moravy a věděli, že nápověda je až na druhém břehu...

Chtěli byste taky zažít pořádný adrenalin? **Zkuste vyluštit šifru v práci, aniž by si toho někdo všiml!** Připadáte si někdy na veřejnosti trapně? Co takhle si za bílého dne lehnout pod každou lavičku na náměstí, abyste našli šifru až pod tou poslední! Slábně vám zrak a nedohlédnete na šifru připíchnutou na stromě 4 metry vysoko? Nevadí, vaše děti vám klidně vlezou na záda! A až budete hledat šifru u hřbitova, dívejte se dobře pod nohy, ať neskončíte třeba v díře... Zážitků jsme měli opravdu nespočet, bylo fajn si zpestřit krátké podzimní dny, poznat různá zákoutí našeho města a občas potkat i jiné zapálené hledače pokladu.

Den před Štědrým dnem jsme se ale bohužel dostali do karantény. Představa

Vánoc bez návštěvy kostela, babiček a širší rodiny byla velmi smutná. Těžko jsme se s touto skutečností smířovali, nic jiného nám ale bohužel nezbývalo. Tak jsme trávili společný čas sledováním pohádek a hraním her a jediným kulturním zážitkem pro nás byla výprava na testy. Byl ovšem i čas na revizi šifer. Měli jsme jich vyluštěných teprve 14 z 23 a tu Aninka přišla s nadšeným výrazem, že má silné tušení, kde by mohl být poklad ukrytý. Svým nadšením nás naprosto strhla, a že bylo už navečer a nechtěla nic nechávat náhodě (nebo jiným hledačům), vzala nás do party a vyzbrojeni čelovkami, rýčem a stopařským psem jsme na sv. Štěpána ve 20:30 vyrazili na výpravu za pokladem! Tajen-

ka zněla: **PPNaletišizápadpatníkX**. Zaparkovali jsme na východě a postupovali jsme podél vody směr západ. Našli jsme spoustu malých patníků s křížkem, ale až na samém konci byl ten jediný správný a opravdu nepřehlédnutelný. Při prvním zarytí rýčem se ozval dunivý zvuk a nám srdce zajásalo radostí, jako srdce zlatokopce, když narazí na hroudu zlata. Trefa! Poklad je náš!!! Podruhé jsme zajásali, když jsme zjistili, že jsme poklad našli jako první a tím jsme vyhráli poukaz na laser-game!

Děkuji tímto vedoucím za skvělou a důmyslně promyšlenou hru, kterou nám zpestřili tento čas, svému muži za trpělivost, Aničce za to, že nehrála sama za sebe, Daníkovi za spolupráci a Zuzance za to, že se mnou i po nalezení pokladu poctivě obešla všech 23 šifer.

Mnohé jsem si ten večer uvědomila. Třeba to, že sdílená radost je dvojnásobná radost a že v rodině mám ukrytý velký poklad. A kdo ví, kolik takových pokladů máme kolem sebe ještě ukrytých... Stačí se třeba jen zamyslet, najít správný klíč a vyluštit nějakou tu šifru...

Anna Janotová -Mamina
TOM Otrokovice

„Dáš v únoru dvě stovky?“

Únor – měsíc hladu, suchej únor, v únoru jsou krátké dny, nejkratší měsíc ze všech. A ještě ke všemu je všechno zavřené. Dost důvodů pro to prosedět tenhle měsíc na zadku.

Zlepší se ti nálada, zamakáš na své kondici, možná potkáš nějakého milého známého, budeme v kontaktu dřít všichni spolu, čeká tě odměna. Dost důvodů pro to zase se už pohnout.

To byla naše výzva, kterou vyhlásila Jíta. Prostě si každý den запиšete počet kilometrů, které jste ten den ušli, uběhli poklusem, na kole či na běžkách. Na konci měsíce vše sečtete a mělo by vám to dát 200 kilometrů. Naši výzvy se zúčastnili mladí, starší i více starší (třeba já, i když jsem hranici 200 kilometrů nepřekonal). Svě drojmy si všichni sdělovali ve skupině na aplikaci WhatsApp. Výzvy se zúčastnilo celkem dvacet lidí, nejen členů oddílu. **Společně naběhali či nachodili neuvěřitelných 4.493,9 kilometru, což vychází průměrně 224,695 kilometru na jednoho. Slušný výsledek.**

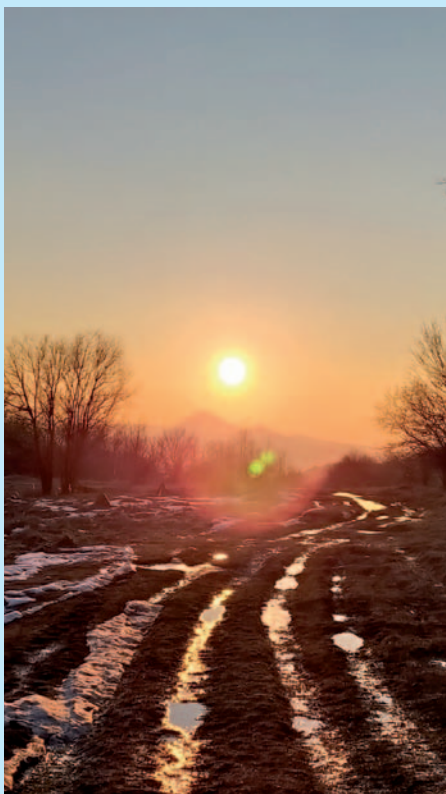
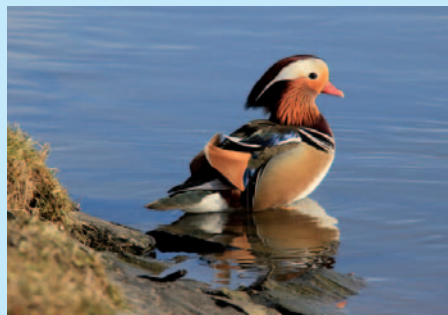
Březnová výzva spočívala v plnění různých úkolů. Na splnění úkolu byly většinou dva dny – za plný počet bodů. Při splnění úkolu později potom poloviční body. Sněženkový úkol – vyfotit se s rozkvetlou sněženkou, v časoprostorovém úkolu bylo třeba se vyfotit pod hodinami (na věži) právě v tolik hodin, kolikátý je den v měsíci, projít za den třemi různými tunely či viadukty byl tunelářský úkol. Sedmička – projít za den sedm náměstí...vše ještě upravováno pro naše přespolní kamarády bydlící v obcích s jednou návsí podob-

ně. Na tenké lávce, to byl pátý úkol – přejít v jeden den dva různé mosty či lávky. Po schodech, po schodech – na venkovních schodištích (alespoň dvou různých) zdolej dohromady sto schodů. Musím říci, že do březnové výzvy se zapojila většina dětí z oddílu včetně vedoucích. A do toho všeho naši mladí vedoucí připravují a organizují on-line schůzky, za což jim patří velká pochvala a můj obdiv.

Od loňského roku pokračuje akce **Chtyť je všechny!** Spočívá ve výstupu na co největší počet vrcholů Českého středohoří, známých i neznámých. Teď máme s podobnými výlety utrum. Dokonce jsme poprvé v naší historii zrušili zimní tábor. Co si budeme povídat, už je to otrava...trvá to strašně dlouho.

Snažíme se ale něco dělat, být s našimi tomíky v kontaktu alespoň takto, přes internet, přes WhatsApp. Rozdáváme přihlášky na letní tábor, těšíme se na společné výpravy. Uklízíme klubovnu. Město nám „přikleplo“ nová krbová kamna do klubovny. Všechny naše přípravy, uklízení a těšení jsou pro nás takové malé světýlko na konci tunelu.

Vratislav Florián – Hroch,
Klub lesní moudrosti,
Roudnice nad Labem

Oddíl
roztockých

bikerů opět
v sedle

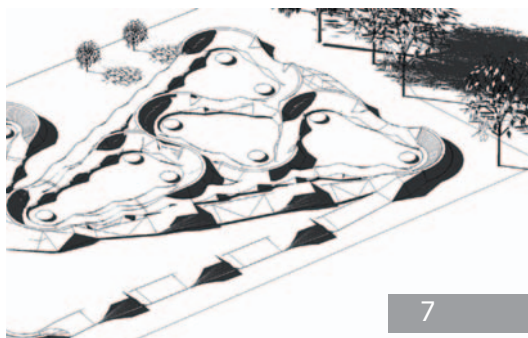

Roztočtí bikeri se stali poprvé členy rodiny tomíků před rokem 2006. Tehdy pořádali první ročník závodů DirtJump Roztocký pohár, který během 5 let dovedli mezi špičku v republice v kategorii DirtJump, tedy skokách na kole na přírodních hromadách z hlíny.

Tato adrenalinová disciplína po roce 2010 na čas upadla, a s tím i aktivity oddílu. Nyní je však oddíl zpět ve větší síle a velkými plány! Jádro oddílu tvoří stejní členové, byť o 15 let starší s rodinami, spolu s novými členy tvoří mladou krev. Právě děti je motivují k jejich záměru. Jako oddíl TOM 21122 6Bikes Roztoky budují bikepark pro širokou veřejnost, který umožní zlepšování jízdy na horských kolech jak pro děti, mládež, tak i dospělé.

Bikepark bude tvořen drahami z různých boulí, zatáček a malých skoků, na kterých budou moci jezdit i děti na odrážedlech, ale i prvních kolech, aby si vytvořily správné návyky na jízdu na kole. Pro zkušenější jezdce bude v areálu několik řad skoků a překážek pro zlepšování dovedností na horském kole. Aktuálně oddíl brigádníci a připravuje pozemek pro stavbu Pumptracku, na který shání finanční prostředky. (Pumptrack je uzavřený, uměle vytvořený okruh pro jízdu na kole, který se projíždí bez šlapání.)

Jan Kolář,
TOM 6Bikes, Roztoky

Letem onlajn světem

Neposední Dakoti stále vymýšlejí, jak se s kamarády potkávat alespoň online tak, aby činnost nebyla stereotypní. Přeci jen doba, kdy se nemůžeme setkávat osobně, už je opravdu dlouhá. Však sami víte. Kamarádi nám chybí, a tak jsme rádi za každý čtvrtek, kdy se otevrou brány virtuální klubovny a všichni máme možnost se společně zase zasmát a něco pěkného zažít.

To si představte, že jeden týden se proměníte ve vědecké badatele a zkoumáte přírodní úkazy, vytváříte si vlastní lávovou lampu, necháváte rozkvést lekníny přímo u vás doma nebo na stole necháte roztančit rozinky. Jindy se vydáte na cestu programátora a vyzkoušíte si tvorbu jednoduché online hry. Že je to příliš těžké? Není! S minimální pomocí to zvládl i sedmiletý Pěťa. Online svět láká nebo spíše nutí k dlouhému posezení u našich chytrých mašinek, což takhle protáhnout svá těla? Odhodlaným svalovcům nandal Darek pořádnou nálož posilovacích cviků, v druhé klubovně se smíškové snažili o akrobatické kousky jako je např. přetočení ze zad na břicho a zpět s pantoflemi umístěnými na chodidlech. **Pozor, žádné pantoflíčky nejsou nazuté, jen volně položené na vašich spodních tlapkách. Ač to zní děsivě, chce to chvilku tréninku a zvládne to každý tomík.**

A zrovna včera jsme zažili naprosto epesní schůzku. Minulý týden se v naší facebookové skupině objevila hozená rukavice jednoho z tatínků s výzvou k tomu, aby se rodiče pustili do online vaření bez nás vedoucích. To vám byla smršť komentářů! Ani jsem to nestihala sledovat, rodiče se sami vyzvali, vyhecovali, domluvili a uspořádali pro děti skvělé online va-

ření. Díky nim jsme se tak mohli zapojit jako posluchači. Bylo parádní sledovat, že se nepřipojily jen samotné děti, ale někde si ke spolupráci přizvaly i své rodiče. Celé rodiny tak kuchtily podle rodičů šéfkuchařů. A tak pokud se i u vás najdou rodiče, kteří se chtějí pustit do nějakého díla, nebraňte jim, po dlouhé době jsme zažili skvělé zpestření a vůbec poprvé v historii oddílu se o program postarali rodiče a ne vedoucí :). Nutno dodat, že tomu trochu dopomohlo i založení facebookové skupiny pro rodiče a členy oddílu. Sdílíme tam své zážitky z víkendového putování v katastru obce :), fotografie upečených dobrot dle receptu jiných Dakotů nebo právě sbíráme hozené rukavice s výzvami :). Všichni jsou tak v kontaktu se všemi. Pokud tedy stále váháte, zda pro svůj oddíl FB skupinu založit, už neváhejte.

*Kristýna Beránková
TOM Dakoti, Česká Lípa*

Obležená

Česká Lípa zasypaná sněhem, stezky neprůchozí - ať už od Žitavy či od Prahy, popadané stromy zabarikádovaly silnice, parní vlaky nemohou prorazit stěnu sněhu a ledu ani od Cvikova, ani od Děčína. **OBLEŽENÉ MĚSTO**, kdo by to čekal?

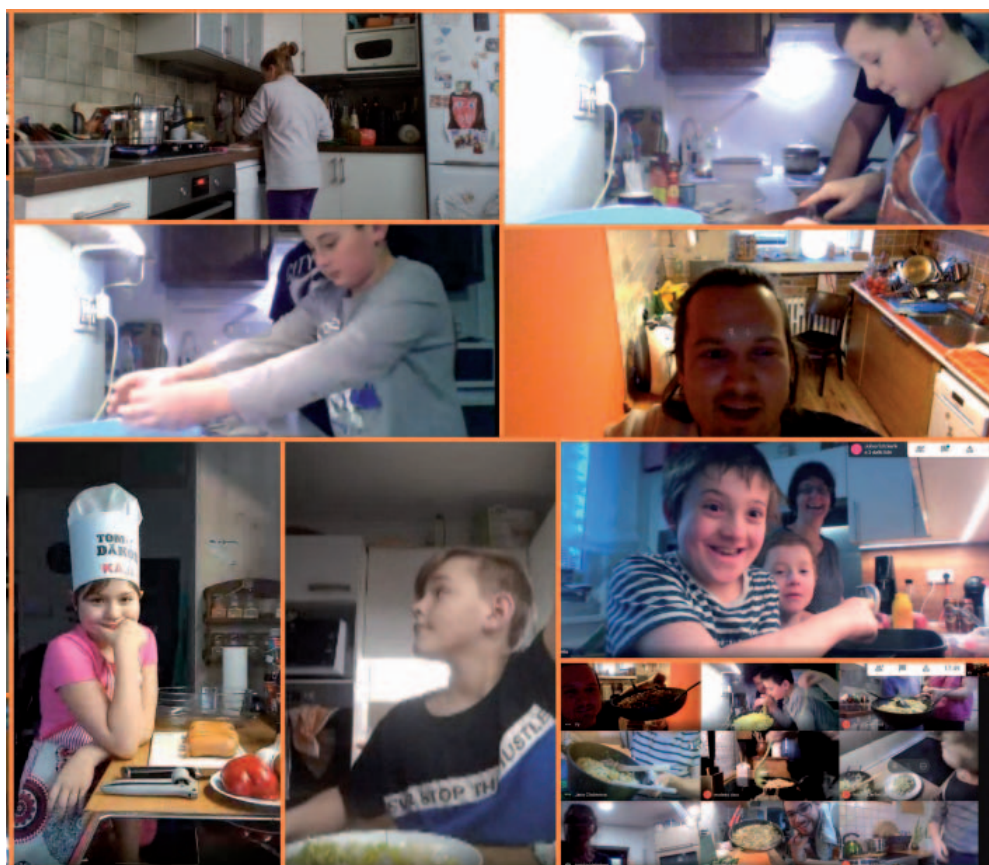
Trhy jsou zavřené, lidem dochází jídlo, ale třeba i dřevo a uhlí do kamen. Mráz vytváří na Ploučnici ledové kry, které v zákrutech pod náměstím tvoří zábrany, hrozí tak dokonce povodně a poničení jediného mostu. K tomu revoluční nálady roku 1911 přivedly k městu armádu, které se hladovějící město hodí. Co si Lípáci počnou? Naštěstí začíná obleva... Lípáci se nedají! Místní se rozhodli pašovat a potřebné zboží dostat do města stůj co stůj. Proti tomu jsou ale rakouští celníci, kteří nehodlají v městě povolit podnikání bez řádného placení cla, vždyť je to jejich hrdé povolání, které slíbili čestně vykonávat!

Online aktivit máme za poslední dobu mnoho, proto jsme se rádi nechali inspirovat Facebookem "tomíci na síti" a připravili vlastní verzi Obleženého města. Na jeden den se stala Česká Lípa městem, které je uzavřené sněhovou nadílkou. Tomíci z řad Dakotů a Chippewy (spolu s jejich rodiči) se rozdělili tajným losováním na pašeráky a celníky. Poté začala hra, kdy nikdo nevěděl, za koho hraje jeho kamarád. Úkolem pašeráků bylo zmapovat terén, zajistit obchodům zboží a od městských postavicek vyzjistit jejich tužby. Celníci se tomu všemi silami snažili zabránit a odhalit pašeráků co nejvíce. Detailní pravidla rádi pošleme, případně se podívejte na web www.tom-dakoti.cz.

Po delší době jsme se vyvětrali alespoň trochu oddílově, společně. O body nešlo,

Česká Lípa

spíš o tu radost zase něco hrát, něco tvořit a vidět malé kamarády v akci. Na závěr jen uvedeme, že akce proběhla v duchu 4 R, distanc byl zajištěn.

*Tomek Hurt
TOM Dakoti, Česká Lípa*

Rodičové šéfkuchaři

V době koronavirové, kdy se nemůžeme setkávat, pořádáme pravidelné online schůzky. Většinou máme schůzku rozdělenou do tří on-line místností. Každá skupina dětí má svůj program, o kterém se předem mohou dočíst na dakotském webu. Děti si vyberou, jaké téma by je nejvíce zajímalo, a k němu se připojí, nebo dětem určíme, do jaké místnosti se mají připojit (např. dle obtížnosti).

Před poslední schůzkou jsme byli příjemně překvapeni. Tatínek Zdeněk přišel s úžasným nápadem, že uspořádá kuchařskou online schůzku. Vyzval ostatní rodiče, aby se také pochlubili kuchařským uměním a předvedli se Dakotům s originálními recepty. Výzvu přijal táta Chochy s receptem **Vietnamské nudle alá Chochy gang** a maminka Mařena (kdo někdy hrál Hořcovou výzvu, tak určitě o legendární Mařeně slyšel s receptem *Mařenin mišmaš*).

Tito tři rodičové vedli sami celou schůzku. Ukázkově všem dětem předváděli, jak připravit to či ono jídlo dle připraveného receptu. Tatínek Zdeněk s dcerkou Kájou měli i skvělé kuchařské čepice s dakotským logem. Navzájem se doplňovali při vysvětlování postupu a dokonce v době čekání na uvaření luxusních buřtů na černém pivě vyzývali děti i rodiče na druhé straně monitorů ke zpě-

vu a tanci. Sami se nenechali zahanbit. Z kuchyně vytvořili taneční parket raz dva. Tatínek Chochy měl vše krásně načasované, 10 minut před koncem schůzky už měli všichni členové této místnosti uvařeno a večere se mohla podávat. Já jsem se nechal zlákat receptem maminky Mařeny. Na jejím mišmaši jsem si báječně pochutnal a ještě teď se olizuju, když si na něj vzpomenu. Recept jsem si poznamenal a určitě se k němu budu vracet.

Chtěl bych velice poděkovat rodičům za to, s jakou chutí a samostatností se pustili do zorganizování celého online vaření. Byla to příjemná změna jak pro děti, tak pro vedoucí.

Kdybych měl ve slovníku další slova chvály, použil bych je.

*Darek Janovský
TOM Dakoti, Česká Lípa*

Divočácká výzva

Během koronavirových, až moc dlouho trvajících, prázdnin Divočáci z Frýdlantu nezaháleli. Vvedoucí uspořádali 1. Divo(čá)kou online výzvu! V několika kategoriích rozdělených podle věku se zúčastnili nejenom nejmladší Divočáci a Divočandy, ale také jejich zdivočelí rodiče. Celkem se do výzvy zapojilo přes 20 členů a od prvního březnového dne plní nejrůznější úkoly mezi které patřilo například postavit sněhuláka, naučit se morseovku, potěšit ženu ve svém okolí květinou. Divočáci si zpestřili den třeba tím, že souhlas a nesouhlas vyjadřovali opačně, přičemž si takhle jeden Divočák nechtěně odsouhlasil, že nedostane svačinu.

Úkoly se každý týden stupňovaly v náročnosti a na konci března ze všech účastníků zase o něco lepší a šikovnější členové oddílu. V neděli 21. března jsme nezapomněli na ponožkovou výzvu pro podporu dne Downova syndromu a každý nosil celý den dvě různé ponožky.

Věříme a doufáme, že se z této výzvy podaří udělat oddílová tradice a sejdeme se zase v březnu příštího roku a snad už při úkolech, u kterých se budeme moci potkat ve větším počtu a třeba i jinde než na katastru své obce.

*Iveta Velíčková, Karolína Tkáčová,
TOM Divočáci, Frýdlant nad Ostravicí*

Nová klubovna!

Klubovna je oddílovým středobodem. Magické místo setkávání s všemožnými artefakty, které připomínají pestrou historii a plejádu dobrodružství a společných zážitků. My jsme o tu svou před časem přišli a scházeli se v zámecké zasedací místnosti spolku baráčníků, což bylo funkční, ale zdaleka ne malebné, natož naše. Neměli jsme zde fotky ani nástěnku a po schůzkách jsme museli rovnat židle i stoly zpět na svá místa. Čistokrevné provizorium. Ale velké díky kastelánovi alespoň za to.

Blízko Prahy, kde jsou nemovitosti otázkou mnoha milionů, není klubovna pro oddíl malým přáním. Ale nevzdávali jsme se. Díky ministerské dotaci a pomoci ústředí jsme získali základ pro nákup jurty a díky spolupráci s lesní školkou i zahradu, kde by mohla stát. Pak stačilo jen napnout síly. A to se povedlo nevídanou měrou.

Uspořádali jsme sbírku a od rodičů a přátel oddílu vybrali neuvěřitelných 140.000,- Kč. Kdo nemohl přispět finančně, dodal materiál, mnozí nabídli i přímou pomoc při realizaci. Až nám to vy-

razilo dech, kolik pomoci se sešlo, zvláště v současné situaci, kdy to není pro mnohé jednoduché. Ale povedlo se nad míru. Romantická myšlenka a víra v v dobré pro děti byla velkou hnací silou.

Nyní tedy již plánujeme jarní stavbu podlahy, sbíráme inspiraci pro vnitřní vybavení a společně se těšíme, až bude u Labe, v zeleném srdci našeho dvojměstí, stát jurta. Netrpělivě vyhlížíme dobu, kdy se zde budeme moci sejít, popovídat si, zahrát deskové hry, zaspívat a opět plánovat společné akce a výpravy. Snad již brzy!

Jádrum oddílu jsou dobří lidé a ty my máme. Děti i rodiče. A díky tomu i oddílovou jurtu v Polabí. Naši novou, netradiční, ale o to víc *srdcovou* klubovnu. Díky za to všem, co to pomohli a dále pomáhají uskutečnit.

*Matěj Chour,
TOM Veverk,
Brandýs nad Labem*

Virtuální Zlatá lyže

Občasných příznivých zimních podmínek využívají **kralovičtí tomíci** k pořádání přátelského klání v běhu na lyžích „Zlatá lyže“. V nadmořské výšce těsně nad 400 m se v posledních letech tato situace opakovala jen výjimečně: první dva ročníky závodu proběhly v roce 2010 (únor a prosinec), třetí v lednu 2017. A další se konal letos.

Vzhledem ke známým koronavirovým uzávěrám a omezením šlo ovšem o měření sil na dálku, neboli jak se dnes často užívá „virtuálně“. Trať (pro ktg. pod 15 let měřila cca 1 km; pro ktg. 15 let a st. cca 2,5 km) byla vytyčena na loučce za městem a zájemci měli možnost si ji individuálně projet mezi 14. a 17. únorem. Dosažený čas si měřil každý sám. První dva dny se ještě soutěžilo v ideálních sněhových podmínkách, zbylé dva už ale běžci zápolili na tajícím sněhu za teplot šplhajících vysoko nad nulu.

Nejlepší dosažené časy - děvčata pod 15 let: A. Pokorná (TOM Šikulové) 6:09 min., M. Gelnerová 6:23, A. Gelnerová (obě Kometa Kral.) 7:51; kluci pod 15 let: M. Haller (Bike club Kral.) 6:08 min., M. Popel (TOM Šikulové) 8:31, A. Mandaus ml. (FK Sokol Kral.) 18:38; ženy 15 let a st.: B. Pokorná (TOM Šikulové) 17:00 min., J. Mandausová 17:39, V. Mandausová 17:43; muži 15 let a st.: M. Zeman (vš. FK Sokol Kral.) 15:40 min., T. Pokorný 16:00, K. Popel (oba TOM Šikulové) 16:21.

*Karel Popel,
TOM Šikulové, Kralovice*

Fotografie jsou archivní. Fotili Karel Popel a Stanislav Kopta.

Turistický závod tomíkům představovat netřeba. Pokud by opravdu byl nějaký tomík, který se ještě s turistickým závodem neseznámil, necht' na slavném world wide webu zabrousí na www.turisticky-zavod.cz.

TZ spojuje vědomosti, znalosti a dovednosti s fyzickou zdatností a s pohybem v přírodě. Zvítězit podle pravidel TZ není jednoduché, konkurence je silná.

V době covidové Rada TZ přichází s novými výzvami. Výzva pro leden 2021 byla „Turistický závod online“. K vítězství vedly především znalosti získané zapamatováním obrázků z jejich předchozích mnohonásobně opakovaných prohlížení. V online závodu se vedle správnosti hodnotila i rychlost odpovědí, ale snaha o rychlost nemohla nahradit rozhodování v atmosféře skutečného závodu.

Výzva TZ pro únor 2021 mě naopak velmi příjemně překvapila. Z tomíků pamětníků udělala tomíky detektivy. Výzva obsahovala 28 stručných popisků 28 vybraných míst zobrazených na fotografiích ze sady KPČ. Úkolem bylo na základě těchto popisků určit, o jaký objekt se jedná. Čas přitom nebyl omezen. Závodník mohl přitom používat vše, co chtěl a měl. Pokud by někdo při řešení únorové výzvy TZ určil správně všechna popsána místa a přitom spoléhal jen na své znalosti, byl by to sice skutečný znalec dějepisných a zeměpisných detailů. Výzva by tak ale ztratila své kouzlo. Přitažlivost této výzvy pro mě spočívala v nácviku práce s informacemi.

V tomto pojetí byl úspěšný ten, kdo si dokázal zvolit dobré informační zdroje, kdo dokázal text popisku dobře číst a dobře zvolit určující informaci vedoucí k odhalení popisovaného místa, kdo dokázal spojit informace z několika informačních zdrojů, kdo dokázal spojit nové informace s už nabytými znalostmi. Únorová výzva TZ byla lahůdkovým nácvikem nalezení správné informace pro rozhodování. Umět se dobře orientovat v dnešní době chrlení informací ze všech stran, je k nezaplacení. Fandím všem tomíkům, kteří také zvolili cestu detektivní.

Doba covidová je zkrátka doba covidová. Něco odnáší a něco přináší. Radě TZ tímto za únorovou výzvu děkuji.

*Marta Horáková,
TOM Horoležčata, Brno*

redakčně kráceno

Tomíci uklízeli Kralupy

V neděli 7. března 2021 jsme rozjeli v oddíle Vltavský paprsek akci **Za čisté město Kralupy**. Dodrželi jsme všechna opatření – uklízela dvojice či rodina, samozřejmostí byly roušky a respirátory.

Do akce se nás zapojilo dvacet devět. Většina uklízela u vody od tenisových kurtů až k rybářům, louku a keře podél silnice ke Strachovu. Osm tomíků se pak činilo v katastru obce Zlosyň. Sluníčko a jarní teploty nás zbavily sněhu a my se pustili do odpadků. Našli jsme pneumatiku, zbytky všemožných plastů, kusy oblečení a velké množství petek, plechovek a lahví.

*Zdeněk Vejrosta,
TOM Vltavský paprsek,
Kralupy nad Vltavou*

Splujte Vltavu z Rožmberka!

Ahoj! Pojedete na naši novou základnu? Chystáte se splouvat Vltavu? Potřebujete půjčit loď? Pak jediné v místní půjčovně **Vedle Vody!**

Kde je? Na dohled od naší základny, přes most a doprava. Můžete si zapůjčit loď, kanoe i rafty, za cenu pro tomíky přívětivější. Majitel půjčovny vám ochotně poradí, které úseky Vltavy můžete sjet, zajistí vám dopravu lodí na začátek vaší vodácké cesty. A nebojte se, vyzvedne vás i loď tam, kde se domluvíte.

Neváhejte! Podmínkou výhodnější ceny je ubytování na naší základně.

Kontakt: <http://www.vedlevody.cz/>
Tel.: +420 720 555 965,
vedlevody@seznam.cz
Rožmberk nad Vltavou 70, 382 18

Přes velké výčitky k malému nápadu, aneb: chybami se člověk učí...

Je sobota dopoledne, sedíme s manželem v podkroví bývalé malejovické školy – domu, který jsme před lety spolu se stovkami dobrovolníků proměnili v první, respitní část dětského hospice, a která teď slouží i jako zázemí pro všechnu související práci; svou základnu tu má i náš atypický turistický oddíl (čtenáři Tomíka si o nás mohli přečíst v dubnu 2017).

Do podkroví jsme se uchýlili s počítačem, protože internet tu má nejstabilnější signál. Stále platí protipandemická opatření, takže např. i přednášky mohou být jen online. Právě nám jedna přednáška skončila, studenti se už odpojili a my si ještě povídáme s organizátory akce. Za zády máme terasu, která se každou zimu promění v jedno velké ptačí krmítko – je to ideální místo pro celodenní ptačí hostinu: blízko okolních stromů, a současně daleko od všech číhajících koček.

Hovor pěkně plyne, když vtom slyšíme za zády ránu do skla – je to takový ten dramatický okamžik, kdy se člověku mihne myslí prvotní úlek a údiv: cože je to za divný a nepatřičný zvuk? A vzápětí mu to s výčitkou dojde: do háje, ptáček!

Ve filmu by teď přišel titulok: „O 15 hodin dřívě...“

Krásný slunečný březnový den, po modré obloze pomalu plavou bílé obláčky (stále prakticky žádná letadla), sníh, co přes noc nečekaně napadl, se nádherně třpytí, i když podle kalendáře už máme jaro. Myslím na to, že dneska musím vyfotit ty malé žluté ptáčky, kteří se tu včera objevili. Pohled na terasu mi vyrazí dech: dneska je jich přes dvacet! Včera jich přilétlo šest, maličci, dožluta zbarvení, a dneska takový slet! Vypadají jako malí papouškové, jsou o něco menší, než vrabci. Budu muset pohledat v knížkách a na internetu, abych zjistila, kdo se nám to tu objevil. Vyruším ptačí hodování, dospěju na terasu semínka, zrníčka, sušené červy a ořechy a zase se vracím zpátky

do domu. Skrytá za velkými skleněnými dveřmi usedám s foťákem v ruce na nízkou stoličku. Ptáčci jsou během chvilky zase zpátky: ti noví, neznámí, a také známé sýkorky, vrabci a kosi; občas se tu objevuje i brhlík, červenka a strakapoud, někdy se stává holub a hrdlička. Kousek ode mě znenadání přistane další neznámý fešák, kterého jsme tu ještě neviděli: fotku hned posílám na messenger svým dětem a manželovi. Ptáček okamžitě vzbudí zájem: je opravdu zvláštní, má stříbřitý krátký a silný zobák a pěkné hnědé zbarvení s černými linkami. Nepoznává ho ani moje maminka, která se každou zimu stará o ptačí catering v nedaleké vesnici, kde bydlí. Napadne mě obrátit se s dotazem na

Českou společnost ornitologickou (ČSO) – na webu najdu kontakt a také, jako skoro všude v těchto dnech, upozornění, že mají zavřeno, ale že je možné volat a psát. Překvapí mě, že se hned dovolám – jednak je pátek, doba oběda, jednak se v těchto dnech (týdnech, měsících) na mnohá místa dovolat nedá: leckde využívají pandemii jako nějaký generální pardon a uchylují se do stavu jakési hibernace... Kéž by s jarem skončila - a pandemie také! Omlouvám se do telefonu, že ruším s tak triviální otázkou, ale ochotná paní na lince mě povzbuzuje, ať klidně fotky pošlu. Odpověď přichází obratem: je to dlask tlustozubý! Aha. Děkuji a osmělena posílám ještě fotky těch malých žlutých krasavců. A paní (Eva Pleskotová, jak už díky e-mailové korespondenci vím) opět reaguje obratem: snímek není ideální, ale budou to čížkové, čížkové lesní. Otvírám si odkaz, který byl k e-mailu připojený – ano, jsou to opravdu čížkové! (Pokud čížka neznáte, podívejte se schválně, co se o něm na piše na wikipedii).

Procházím si zajímavý web ČSO a objevuji užitečnou brožurku “Ptáci a skla”, která je tam zdarma ke stažení – doporučuji všem tomíkům! Překvapuje mě, že to nemusí být silueta dravce (patřím mezi ty

nepoučené laiky, kteří si mysleli, že právě musí), co je třeba na tabule skla nalepit, aby se ptáci rozhodli změnit směr a vyhodnotili, že tudy neproletí. Jasně, vždyť to dává smysl: musí to být nalepené nahusto, aby bylo zřejmé, že tudy se proletět nedá. Kolik že ptáků zahyne každý rok naráz do skla? Na světě asi miliarda? A u nás asi milion? Chudáci ptáci, co všechno jim my lidi stavíme do cesty. A přitom už se ví, jak sklo při výrobě upravit, aby ptáky nemátlo – a dodatečně úprava, třeba polepení, je nakonec také velmi jednoduchá a levná. Musíme objednat samolepky, co na zdejší e-shopu nabízejí, a nějak tyhle informace rozšířit – třeba přes Tomíka.

Zpátky do sobotní reality.

Zvedám se rychle od monitoru počítače, opouštím debatu a otvírám dveře na terasu, kde ve sněhu leží na zádech sýkorka. Žije, ale skoro se nehýbe. Na studeném sněhu ji nechci nechat, posílám přes telefon zprávu dětem, za chvilku se už v podkroví objevuje naše dcera s krabičkou, sýkorky se ujímá a odnáší ji. A já se zase vracím k počítači.

Asi po půl hodině hovor končí, scházíme dolů do jídelny, za dětmi a za sýkorkou. Při vstupu do místnosti nás ovane chlad, který dovnitř proudí několika dokořán otevřenými okny. A také smřšť emocií.

„Ona se zabila,“ hlásí nám syn.

„Narazila několikrát do okna,“ doplňuje dcera, zdrcená a se slzami v očích.

„Já to říkal hned, abys jí nevyndavala z tý krabičky!“ vznáší její starší brácha obvinění jako generál po boji.

„Ale vždyť ona se skoro nehýbala!“ snaží se hájit obviněná sestra.

„To se ale dalo čekat, že vylítne, jsi úplně blbá!“ nevzdává se brácha snahy najít a označit viníka.

Přestřelka mezi našimi dětmi pokračuje a my se rozhlížíme po místnosti, která za poslední půlhodinu doznala velké proměny: některá okna mají horní část zatemněnou kusy papíru, spodní křídla jsou skoro všechna otevřená dokořán. Snažíme

se uklidnit pokračující emoční bouří a výčetky rostou v nás samotných: že jsme na to sklo v podkroví něco sami už dávno nenalepili! Že jsme tu sýkorku nechali odnést dolů! Že jsme dětem nešli nějak pomoci...

Bereme do rukou bezvládné ptačí tělíčko – třeba je jen omráčená – ale zjišťujeme, že naděje na pozemské vzkříšení téhle sýkorky už opravdu není. Prohlížíme si tu stvořenou krásu, dokonalost barev a tvarů. Vybavuje se mi článek, na který jsem nedávno narazila: autor v něm reflektoval průlomové studie ptačího mozku, ve kterém se podařilo objevit strukturu, analogickou savčímu neokortexu – vyplývalo z toho, že ptáci tedy nakonec nejsou tak obyčejní a primitivní tvorové, za jaké je někteří pro jejich malý mozeček považovali.

Směs úžasu, smutku a výčitek je ochromující, situace si žádá nějaké – nejlépe moudré a jasné – vykročení z bludného kruhu. Poznámku mého muže o jakési kolektivní duši zvířat neshledáváme nad tělíčkem mrtvé sýkorky za relevantní, a tak společně stáčíme řeč na to, co se vlastně stalo.

Sýkorka seděla omráčená v krabicičce, ale najednou z ní nečekaně vylétla a pokusila se dostat z místnosti ven – a při tom narazila do zavřeného okna. Po neúspěšném pokusu usedla na stropní trám. Děti začaly okamžitě jednat: otevřely okna, která se otevřít dala, a ta ostatní začaly postupně polepovat papírem. Sýkorka mezitím stále seděla na trámu a nebylo, jak ji přimět, aby vylétla otevřeným oknem ven. A pak se najednou odhodlala k novému pokusu a zamířila – žel – přímo do okna, které se nedalo otevřít a nebylo ještě polepené.

V tuhle chvíli nemá už moc smysl uvažovat, co by bylo, kdyby... Napadá mě, že bychom měli rychle polepit skla před terasou v podkroví. Bereme papírovou lepicí pásku a za chvíli už je celé sklo v podkroví polepené – zvenčí a nahusto, jak to radí ČSO ve své brožurce. Trvalo to pár minut a stálo to pár korun.

Mrtvá sýkorka leží v krabicičce, která měla být její záchranou, manžel ji za chvíli půjde zakopat na zahradu. Všichni sice sdílíme naději, že i ptáci jen tak nemizí, když umřou, a že tam někde jsou a budou – tam, kam se i my jednou odebereme, ale nijak to nemírni smutek, který z té příhody máme. Napadají nás útěšné myšlenky, jako že jsme dělali, co jsme mohli, ale nějak víme, že to není tak úplně pravda... Chudák sýkorka.

Kdybyste někdy měli zraněného ptáčka v krabicičce, pozor – může nečekaně vylétnout. A jestli máte kolem sebe okna, zastávky, skleněné terasy, které by stály za polepení, moc to neodkládejte.

Markéta Královcová,
TOM Klíček, Praha

Nová kolekce trik a mikin

A k tomu sklínka s hořcem!

Milí vedoucí,

Zalíbily se vám sklenice, které jste dostali jako PF? Chcete jich do oddílu více, jako dárek zasloužilým členům, partnerům, do klubovny nebo do vaší základny? Jsou k máni na ústředí – objednat je můžete v našem asociačním obchůdku (<https://procleny.a-tom.cz/eshop>) Cena jedné sklenky je 180,- Kč.

Vzhledem k poměrně vysokému pořizovacímu (cca 100 Kč za jednu) doporučujeme se rozmyslet a rovnou objednat více kusů, poštovné se pak lépe rozloží.

Trička a mikiny s klasickým hořcem můžete objednat na ústředí. Máme na ústředí pár kusů nové kolekce trik a mikin. Dle zájmu je plánujeme zařadit do stálé nabídky. Všechny kousky jsou s klasickým logem.

- Trička i mikiny jsou od kvalitní značky Malfini v těchto variantách: modré nebo zelené tričko s krátkým rukávem, kulatý výstřih – 80,-Kč/ks – více velikostí na výběr.

- Mikina Trendy Zipper (plastový zip), černá nebo šedá, na zip s kapucí – 400,-Kč/ks, obě ve velikosti M.

- Mikina Voyage (kovový zip), šedá s bílou šňůrkou od kapuce 540,- Kč/ks, pouze 1ks ve velikosti M.

Objednávejte prosím v našem obchůdku <https://procleny.a-tom.cz/eshop>.

Pokud máte zájem o kolekci s novým hořcem, neváhejte si objednat trika s tímto vzorem pomocí online formuláře (<https://procleny.a-tom.cz/produkt/18896-matejova-trika>).

Cena jednoho kusu je 200,- Kč, (logo Matěj Chour). Objednávejte prosím 20 ks a více. Ať už objednávejte cokoli, pamatujte, že ke každé ceně musíme připočítat poštovné dle tarifu ČP, což dle velikosti balíku může být 100 a více korun.

Ondřej Mánek
ústředí tomiků

Rok s rokem se sešel a celorepubliková nenormální situace zatím nemá konce.

Oslovili jsme proto několik dlouholetých vedoucích, abychom se jich zeptali:

- 1. Jak dnes žiješ? Jak se ti daří překonat tuhle pitomou dobu? Doma či v oddílových aktivitách?*
- 2. Necháš se (nechal ses) očkovat proti covidu? Pokud ano, proč? Pokud ne, proč ne?*

Pavel Pakosta,
TOM Delfíni, Brno

Žiji dobře, jsem optimista, a tak si užívám důchod i v této složité době. Nemohu ale souhlasit s tím, že doba je „pitomá“. Je, jaká je a pitomou ji děláme my, lidi. Svou neochotou a netolerancí pochopit přírodu a ostatní lidi.

Vzhledem k tomu, že kvůli omezením nemohu provozovat svoje běžné aktivity venku, s oddílem či rodinou, tak se věnuji například třídění fotek a skenování starých filmů po mém tatínkovi a dědečkovi. Tak se aspoň trochu dozvídám o jejich životě, jak se měli, jak žili.

S oddílem se scházet nemůžeme, ale čas využíváme třeba k opravám plotu a branky u klubovny. Také jsme se vrhli na úklid skladu.

Zda se nechám očkovat? To je otázka přímo filozofická! Nejsem úplně rozhodnutý. Do dnešní doby jsem nebyl očkován ani proti chřipce, nikdy jsem neměl potíže, tak jsem se očkovat nenechal. Ale nyní je to něco jiného. Je to spíš otázka bytí či nebytí. Takže asi spíše ano, očkovat se nechám. Mám totiž naplánováno žít do 124 roků!

Renata Dvořáková,
TOM Chippewa, Česká Lípa

S oddílem máme WhatsApp skupinku a sdílíme, co koho napadne - dárky, sněhuláky, výlety na běžkách, bobování. V online schůzkách jsme v oddíle zdrženlivější, jednak Zdenka, náš hlavní náčelník, ředitel a učitel, řeší online nepřetržitě celý týden a já doma se dvěma školními dětmi vidím, **jak je někdy počítačových aktivit až moc** - škola, ZUŠ, dokonce i fotbal. Snažíme se děti motivovat k trávení času venku. Se sněhem bylo vše jednodušší.

Doma hrajeme i osvědčené oddílové hry typu: „Hospodáři, dej mi mlíčko“ různé rozesmívačky, oprášili jsme Sázký a dostihy, střídali jsme se na běžkách, bobech, asi tak jako všude.

Samozřejmě přemyslím, pochybuju, váhám, čtu, sleduju. **Ale kdyby se teď přede mě postavil někdo s injekcí, nechám se očkovat.** Určitě do toho půjdu, stejně jako moje rodina, rodiče. Jestli má vakcína za cíl vyhledit inteligenci, tak ať padnu s ní.

Jestli jsou ve vakcíně čipy, pak jen doufám, že tam není platební čip, protože jinak nevydržím s výplatou dýl jak týden. Vtipy, jasně. Kdo mě zná, ví že, moji rodiče jsou hluší - už odjakživa. Ale nemuseli by, pokud by v době jejich dětství existovala vakcína proti černému kašli, meningitidě. Vakcíny, které jsou nyní tak samozřejmě, tenkrát nebyly.

Stejně jako neváhám u základního očkování svých dětí, nebudu váhat ani u očkování proti koronáči.

Chci výlety, tábor, schůzky, chci žít!

*Vladimír Hladík,
TOM Alšák, Praha*

Jak dnes žiji? Vloni, na konci srpna mně byl paní ředitelkou SZŠ Praha 1, Alšovo nábřeží 6 ukončen po 60 letech pracovní poměr učitele střední školy pro tzv. "nadbytečnost". Udělala to geniálně, zrušila v rámci ŠVP výuku občanské výchovy v 1. ročnících SZŠ, kterou jsem v nich učil. Po 56 letech jsem musel opustit milovaný Alšák. Přišel jsem tak o možnost získávat do oddílu nové členy z Alšáku.

Současná paní ŘŠ zrušila i konání tří červnových 8 denních STK (sportovně turistických kurzů) v Bechyni. Žáci školy se zde učili technice jízdy na kánoji, na vodě, na kole aj. Pro školu je organizoval, věcmi a potřebným materiálem zajišťoval náš oddíl, získal tam nové členy.

Od 1. září 2020 jsem definitivně v důchodu, ale nenuším se, práce mám vždy dost. Jako hlavní vedoucí dvou oddílů – ATOM – Alšák, Praha 5 (140 členů) a KČT – Alšák, Praha 5, (100 členů) mám plno práce s agendou obou oddílů. Dost času jsem před vánočními svátky věnoval fotkám z loňských 4 akcí oddílu, kde jsem byl či je vedl - víkendovka SÁZAVA, zahraniční voda - RAKOUSKO, dětská voda - BEROUNKA, srpnový kurz - OTAVA. Fotky viz Rajče - <https://alsak.rajce.idnes.cz>.

„Pitomou koronavirovou dobu“ překonávám doma. Oddílové aktivity v současné době mají podobu zpráv posílaných členům buď emailem nebo přes facebook. Nekonáme pravidelné týdenní schůzky. Scházíme se během roku vždy jen na akce. Pro členy obou oddílů konáme víkendové vody, letní vodácké kurzy, zimní akce, ekologické akce Čištění Vltavy aj. Více najdete na webu: www.alsak.cz

Očkovat jsem se nechal. Jsem ročník 1939. Po válce jsem chodil v Trutnově na gymnázium. Měli jsme ve škole jazzový big band a jezdili do Janských Lázní hrát v neděli odpoledne dětem postiženým dětskou obrnou. Bylo jich mnoho. Důvod? Nebyly očkovány. Moje maminka, byli jsme čtyři, i já jako rodič dodnes, jsme nikdy neuvažovali a nezpochybňovali nutnost očkování dětí i dospělých proti všem metlám lidstva: mj. černý kašel, encefalitida, dětská obrna, plané neštovice, příušnice, spalničky, tetanus (jsa 1976 rok v nemocnici, viděl jsem na tetanus umírat starší ženu-hrůza), vztekliina, záškrť, zarděnky, žloutenka atd.

V březnu 2020, hned na začátku šíření covidu, jsme ho prodělali doma všichni čtyři. Logicky jsem využil okamžitě po vyhlášení očkování seniorů proti covidu této možnosti a již jsem byl proti němu dvakrát očkován. Závěrem. Z výše uvedeného je jasné, že v mém případě nebylo co řešit. Držím se zásady: „ Každý z nás je svého života, zdraví a štěstí strůjcem sám!“

*Soňa Rokytová,
TOM Tuři, Olomouc*

S oddílem se setkáváme na pátečních on-line schůzkách. Sdělíme si novinky a zahrajeme společně hry. Mimo tato setkání plníme úkoly do celoroční indiánské soutěže. Máme za sebou zimní tábor - netábor a někteří i 5 km výlet, na který se vypravili se svojí rodinou. Fotky si sdílíme ve fcb skupině rodičů a členů oddílu. Před Vánoce jsme stihli natočit náš tradiční Živý betlém, bez něhož si Vánoce neumíme představit. A také vánoční besídku, kterou jsme si udělali v nedalekém lesíku. Přinesli jsme si dárečky, uvařili čaj do várnice a dopřáli i zvířátkům kukuřici, mrkev a jablíčka. Zapojili jsme se i do lednového oddílového turistického závodu a únorových kulturně poznávacích činností.

Moc mi chybí kontakt s dětmi naživo. Jejich štěbetání, brebčání, objetí a volání: Soňo, ahójí!

Aktivity s oddílem беру jako relax od práce v nemocnici. Už několik měsíců jsme covidová jednotka intenzivní péče. Covid není výmysl, opravdu existuje. Několik hodin pracujete v neprodyšném ochranném obleku. Nepijete, potíte se, nemůžete na záchod, kdy se vám chce. Na covidových jednotkách neležejí jen starší lidé s mnoha přidruženými chorobami, ale i mnohem mladší. A není to zrovna veselý pohled.

Zrovna nedávno za mnou přišla vyléčená pacientka v doprovodu svého syna, aby nám poděkovala za péči, kterou jsme jí poskytli. To se nám nestává často. Mám radost z každého uzdraveného pacienta. Žel se setkáváme často i se smutnějším koncem. Dcera nebo syn se přijde rozloučit se svojí maminkou, manželka s manželem. Sestry a lékaři jsme bezmocní. Covid vítězí.

Před Vánoci jsem byla rozhodnutá, že se naočkovat ne nechám. Covid jsem i s manželem prodělala ke konci října s lehčím průběhem, protilátky určitě mám, tak proč očkovat? Na konci prosince se naše oddělení opět transformovalo na covid jednotku. **Když jsem viděla pacienty na kyslíku, kteří nemohli dýchat, udělat pár kroků po pokoji bez zadýchání byl nadlidský výkon, rozhodnutí o očkování jsem změnila.** A když se i naše jednotka intenzivní péče stala covidovou, svého rozhodnutí jsem nelitovala. Všichni považujeme za normální, že můžeme dýchat bez problémů. Vlastně dýchání ani nevnímáme. Problém si uvědomíme, až když to nejde.

Obě dávky vakcíny mám již aplikované a k nim certifikát. Druhý den jsem cítila malou bolest v místě vpichu vakcíny, což nepovažuji za nežádoucí účinek po vakcinaci. Kdo nevěří očkování, toho nic nepřesvědčí. **Mě přesvědčila covidová realita, se kterou se každý den setkávám.**

V prosinci 2020 jsme v Liberci pod Asociací TOM ČR založili nový oddíl, který navazuje na předchozí činnost pionýrské skupiny Radovánka. Ta se dětem a mládeži věnovala cca od roku 1990 a za tu dobu její aktivity absolvovalo už několik tisíc dětí. Založení oddílu pod TOMem je východiskem dlouhodobé debaty a chutí vydat se novou cestou.

Mezi naší pravidelnou činností patří pořádání víkendových pobytových akcí 1x do měsíce + akce o jarních a podzimních prázdninách. Vyvrcholením je samozřejmě letní tábor. Letos se vypravíme poslední dva týdny v srpnu do okresu Zruč nad Sázavou a už teď se těší přibližně 80 dětí. Naším letošním tématem, které bu-

dou obsluhovat dvě desítky vedoucích a instruktorů, budou Hry bez hranic. Cítíme i společenskou odpovědnost, a proto se každý rok zapojujeme do Českého dne proti rakovině.

Co je naším cílem? Snažíme se v dětech rozvíjet pozitivní vztah k přírodě. Děti si osvojují nové poznatky a dovednosti z několika tematických oblastí jako např. tábornictví, příroda, zdravotěda, společenské, sportovní a týmové hry.

*David Erlebach,
TOM Radovánka, Liberec*

HLEDAČI MYŠÁKŮ

S oddílem jsme se naposledy viděli na podzim v klubovně, stihli jsme jeden jednodaňák a konec. Online schůzky jedeme již od loňského března, bylo tedy na čase vyrazit také ven. Výběr lokality se zúžil ještě po zákazu opuštění okresu, i tak jsme ale našli vhodné místo pro náš záměr. O kamínkách již bylo psáno a protože já jsem jim absolutně propadla, připravila jsem společně se synem hledačku pro děti z oddílu. Nakonec ve dvou lokalitách jsme umístili dva kamínky - v nepromokavých krabičkách a v řádném úkrytu, aby je nenašli náhodní kolemjdoucí. Na kamínkách je nakreslen náš starý oddílový znak a na druhé straně vždy nějaká hádanka. Dětem jsem poslala pouze souřadnice, podle kterých měly kamínky najít. Nechaly je však na místě, pouze se s kamínkem vyfotily, poslaly mi fotku a kamínek zase schovaly.

I v pravém jarním libereckém počasí je nálezců dost!

*Zuzana Vraná a Filip Vraný,
TOM Myšáci, Liberec*

Knihu **Cena adrenalinu** od kolektivu lektorů Vodácké školy záchran by si měl přečíst každý, kdo se chce bavit vodní turistikou, ale respektuje nebezpečí vody. Čtyřicet dva skutečných příběhů popisuje kritické situace na řekách, někdy s dobrým koncem, ale většinou tragické. Každá kapitola je zakončena stručným shrnutím příčin nehody.

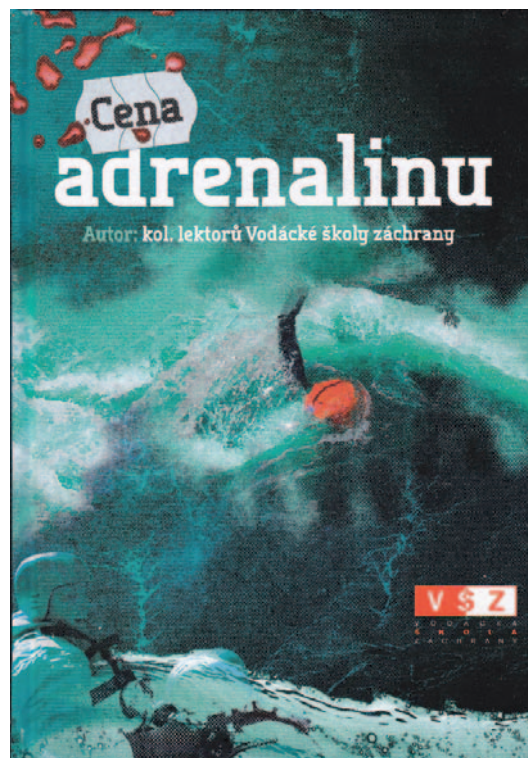
Při čtení knihy mě napadla situace z Orlice 1999. Byl jsem s tehdy s osmiletým Honzíkem na táboře. Když jsme připluli k prvnímu jezu, rozhodl jsem se, že sjíždět ho s malým dítětem není úplně bezpečné a přenesl jsem ho. Po překonání jezu byli vedoucími tábora odměněni táborovými penězi všichni, kdo jez sjeli. Honzík byl samozřejmě zklamán, takže jsem se u druhého jezu rozhodl pro splutí, ovšem v singlu.

Hrozbu toho jezu jsem si dobře uvědomoval, cvaknutí v něm by bylo nebezpečné, ale jez samotný nebyl těžký. Klečel jsem uprostřed deblovky, abych po splutí dosáhl pádlem za vývařiště a případné zpomalení ve zpěněné vodě a zalití do-

kázal vyřešit. Dvě lodě přede mnou spluly bez problémů a i já jsem najel správně, ale najednou se mi loď zastavila. Jak jsme později zjistili, hrana asi tři čtvrtě metru vysoké propusti nebyla rovná, ale byla tvořená svislými larseny, takže byla zubatá.

Dvě lodě propluly v místě mezi profily, zatímco já najel o pár centimetrů vedle. Tam sahal ocelový profil o kousek dál, prořízl mi dno lodi a potom ji zastavil se zádí na hraně a přídí už ve vývařišti. Do lodi se začala přelévát voda a já musel loď opustit. Podařilo se mi přeskočit skoro celé vývařiště a pěnou, která nenadnáší a nedá se v ní plavat, jsem se propadl

ke dnu. Dno bylo betonové, takže jsem se bez problémů dostal do odtékající vody a pár metrů od jezu vyplaval. Snaha potěšit Honzíka mě tehdy našťástí stála jen půlhodinu práce při opravě lodi. Za nehodu viním tehdejší vedoucí tábora, kteří upřednostnili odměnu za adrenalin před bezpečím.

Petr Teringl

týpí jako domov

Návštěva a etiketa v týpí

Týpí je pro mnohé z nás domovem i chrámem. Podlaha týpí představuje zemi, na které žijeme, stěny týpí představují nebe a tyče mohou být cestou ze světa lidí do země duchů, spojení mezi člověkem a Wakan Tankou (Velkým Tajemstvím). Hned za ohništěm bývá malý prostor, který slouží jako rodinný oltář. Jde o hodně osobní a individuální záležitost. Pokud tedy při návštěvě v týpí spatříte u ohniště velmi pečlivě upravený, trávy a kořenů zbavený prostor, dočista zametený, nebo vyložený malebným kamenem, jde určitě o tohle významné místo. Siouxové tento oltář nazývali „čtverec lahodné země“, v jejich kultuře představoval Matku Zemi, kam pokládali čerstvou trávu, jalovec, šalvěj... Tyto dary posléze pálili při různých obřadech, v ohni týpí jako oběť duchům. Týpí pak bylo provoněno kouřem z bylin a obřadnost dané chvíle byla o to víc umocněna.

Dodnes se pro život v týpí dodržují určitá pravidla etikety, která je dobré znát. Mnohá pochází z dob indiánů. Například pokud jsou dveře týpí otevřeny, vchází přátelé přímo. Při zavřených dveřích se volá zvenčí, nebo se klepe či škrábe na dveře a čeká se na pozvání. Stačí, aby obyvatelé týpí zakašlali nebo projevíli jakkoliv nahlas souhlas a tím pozvali hosta, aby vešel, že je vítán. Když jsou před dveřmi překříženy dvě hůlky, znamená to, že obyvatelé buď odešli nebo že si nepřejí společnost. Při delším odchodu z týpí se nejprve zavrou chlopně překřížením přes kouřový otvor. Dveře se srolují dolů a připravení proti větru a dvěma překříženími tyčemi se zamknou. Takto uzavřené dveře byly v indiánských společnostech tak bezpečné, jak mohou být nejpevněji zamčené dveře dnes.

Také rozmístění věcí v týpí má svoji logiku a společenský řád. Naproti vchodu za ohništěm, tam, kde je v týpí nejpohodlnější a nejtepleji, spí majitel týpí s rodinou. Jestliže jste v týpí uveden na toto místo, je vám prokazována nejvyšší úcta a maximální pohostinnost. Není ovšem ani nezdořilost hostitele, když vám toto místo nenabídne. Každý host je již poctěn tím, že byl pozván do společného kruhu. Často jsou na bočních stranách týpí lůžka mladších členů rodiny nebo hostů. Na tato místa můžeme být hostitelem také velmi zdvořile usazeni.

Přicházíme-li na delší návštěvu, večerní posezení nebo dokonce hostinu, vždy si nosíme vlastní nádoby a ideálně nepřicházíme s prázdnými rukama. Poučený host na večerní posezení přinese i náruč našťipáných polínek (které odloží ihned bez vyzvání na zásobu dřeva u vchodu), dále přináší nějaké pohoštění v misce, aby mohl oplatit pohostinnost obyvatel týpí. Hostitelové ženě uděláte největší radost, když ochutnáte z nabízeného pohoštění a všechny ostatní nejvíce uctíte tím, že při popíjení nabízeného teplého nápoje doplníte i vlastní historku, zahrajete, nebo zazpíváte písničku, případně přidáte vtipné vyprávění. Týpí jsou zařízení bez elektřiny uprostřed přírody a veškerá večerní zá-

bava je jen na společnosti, která se sešla u ohně. Úlohou hosta není jenom se přijít bavit, ale také zábatu nabídnout ostatním obyvatelům a hostům.

Pokud v týpí hoří oheň, nikdy do něj nic neházíme, ani nic nepřikládáme. Oheň v týpí není žádné veřejné ohniště, ve kterém můžeme likvidovat zbytky z hostiny nebo se v něm snad rejpat klacíkem. To je jako bychom při návštěvě v moderní domácnosti hostiteli štelovali topení a štelovali se v klimatizaci. Když jsme hostitelem vyzváni, abychom přiložili ze zásoby dřeva u vchodu, jsme tímto velmi poctěni. Je nám projevna důvěra, že tento úkol zvládneme. Hostitel věří tomu, že víme, kolik se má přiměřeně přiložit a uspořádat dřevo v ohništi, aby oheň příjemně hořel. Pokud jsme přinesli vlastní konvici, jejíž obsah je třeba přivést do varu, požádáme hostitele o její umístění v ohništi. On rozhodne, kdy a jakým způsobem bude tekutina v konvici přivedena k varu.

Prostor mezi ohništěm a obyvateli týpí je osobním prostorem každého. Vstupujeme do něj s maximální obezřetností. Pokud to prostor v týpí dovolí, obcházíme ostatní zadem. Indiáni dokonce, pokud už do tohoto prostoru vstoupili, omlouvali se slovy „odpusť, můj otče“ nebo „můj dědečku“, případně u mladších osob „odpusť, bratře, sestro“, tak významný byl pro ně prostor vnitřního kruhu.

Týpí je prostě domov. Je velkou poctou a zážitkem, pokud můžeme tento intimní prostor sdílet s přáteli nebo rodinou. Jsme totiž uprostřed kruhu, kde se lidé rodili, žili, vzdělávali, vychovávali, odpočívali, bavili a někdy i umírali. Nacházíme se uprostřed ložnice, kuchyně, dílny, obývací i obřadní síně. Lidé v tomto kruhu určují jeho tempo, prostor a čas...

S modrou oblohou

Martin Pejša – Medvěd

Zdroje: HAMILTON, Charles, ed. Pláč ptáka Bouřliváka. Praha: Orbis, 1965

foto: Martin Medvěd Pejša

Mikešovo nožobraní

...řízný a vostrý občasník o nožích určený všem nožomilům

Jakutský nůž

Poprvé jsem se s fotografiemi nože setkal asi před pěti lety na nožířském fóru. Nejprve mi trochu připadal podivný a sám jsem si říkal, že ho opravdu nepotřebuji a nechci. Letos v lednu jsem už ale neodolal. Abych zjistil, v čem spočívá fenomén tohoto nástroje, pořídil jsem si od známého kováře a nožíře čepel tohoto nože.

Originální vzor pochází od národa Evenků, žijícího v republice Sacha nebo-li Jakutsku na východní Sibiři. Samotní Evenkové nůž nazývají třetí rukou. Používají jej nejen k přípravě dřeva na podpal ohně, ale i na porcování čerstvého i zmraženého masa. Dlouho pro mne byl záhadou tvar čepele, hlavně onen vykovaný žlábek. Nůž pro leváka má žlábek z levé strany. Čepel je totiž ze strany, kde je žlábek jinak naprosto plochá, zatím co z druhé strany je čočkový výbrus.

Dlouho jsem se domníval, že je to pozůstatek z dob, kdy v hodně dávné minulosti Evenkové používali nože vyrobené z kostí. Slovenský nožíř Milan Kalmár se však spojil s jakutským archeologem pracujícím v muzeu a ten do celé věci vnesl jasno. Například ve 14. století používali Evenkové nože s oboustranně plochým výbrusem, tedy průřez nože byl trojúhelníkový. Až někdy v 18. nebo 19. století se objevuje tvar s plochým výbrusem a žlábkem z jedné strany a s čočkovým výbrusem ze strany druhé. Důvod byl velice prozaický, kováři si zjednodušili výrobu a začali šetřit materiálem. Tím se ocitl na noži žlábek, nůž také získal větší pevnost proti ohybu.

„Čočku“ z druhé strany badatel vysvětluje velikostí malých kovadlinek, na nichž byly nože kovány a zároveň jejich opotřebením. Úspory materiálu byly pak způsobeny hlavně tím, že kováři přestávali stíhat poptávku ze strany putujících kupců. Tito kupci nakupovali od lovců kůže a naopak je zásobovali kromě jiného zboží i noži, které si získali pro své vlastnosti nemalou oblibu.

Můj nůž je vykovaný z listového pera z vozu Škoda Octavia z roku 1963, na rukojeti jsem použil karelskou břízu, Mezi ostřím a rukojetí je kroužek z jeleního parohu a kroužek hovězí kůže. Pouzdro je z hovězí silné 3,5 milimetru a tvarově vychází z originálních pouzder a to včetně závěsného řemínku.

Nůž se používá trochu jinak, než jsem zvyklý u nožů se symetrickou čepelí. Při porcování masa si toho člověk ani nevšimne, při vykostování a porcování masa s kostí už oblouk čocky vyloženě pomáhá a maso jde od kosti lépe. Při přípravě ježků na podpal pak můžete připravit jemné hoblínky při řezání směrem od sebe, jak jste zvyklí, nebo naopak delší a třeba i silnější v případě, že nůž držíte ostřím směrem k sobě a pracujete s ním podobně, jako s pořizem. Ukrojit tímto nožem stejnoměrně silný krajíc z pecnu chleba snad ani nejde, tvar výbrusu vám to nedovolí. O krájení zeleniny jsem se ani nepokoušel. Dalším velkým rozdílem je ostření nože, kdy na brousku brousíte pouze plochou stranu čepele po celé její ploše.

Jiří Lukeš-Mikeš

Celková délka:	250 mm
Délka rukojeti:	118 mm
Délka čepele:	132 mm
Hmotnost:	141 g
Hmotnost s pouzdrém:	209 g

Z ČINNOSTI Klubu českých turistů

stezka ČESKEM může jít každý...

Co je **Stezka Českem**? Ve zkratce řečeno, je to oficiální přechod celé ČR, který vede od nejzápadnějšího po nejvýchodnější bod ČR a měří 1000 km (Severní Stezka) a 1000 km (Jižní Stezka). Spolupracuje na něm Klub českých turistů, po jehož značených cestách se stezka vine. To, že je Klub českých turistů garantem celého přechodu, je pro autory velká radost, ale zároveň i závazek. **Cesta se vine podél severní hranice přes Krušné hory, České Švýcarsko, Lužické hory, Jizersky, Krkonoše, Adršpach, Broumovsko, Orlické, Rychlebské hory, Jeseníky a ž po Beskydy.** Podle jednotlivých pohoří je rozdělena do deseti etap s podrobnými itineráři. Od jara přibyla Jižní Stezka, která začíná (nebo končí) na nejvýchodnějším bodě ČR a postupně vede přes Beskydy, Javorníky, Bílé Karpaty, Dolnomoravský úval, NP Podyjí, Českou Kanadu, Novohradské hory, Šumavu a Český les až po nejzápadnější bod ČR.

Zároveň se jedná o nekomerční přechod, jehož cílem není nutit lidi platit vstupné nebo se někam registrovat. Přechod, který se snaží držet zásad udržitelného turismu. Což znamená, že se snaží ukázat i jiná krásná místa v Čechách, než kam míří většina turistů.

Zájem je od spuštění obrovský. To, že může jít každý, jsme dali do loga a prakticky během prvních čtrnácti dnů vyrazili první dobrodruzi. Facebooková stránka se začala plnit fotkami spokojených lidí v neuvěřitelně hnušném počasí a my se jen divili. Spouště dalším se zalíbila naše myšlenka, že to stavíme „od lidí pro lidi“ a začali se hlásit, že chtějí pomoci, že jim to

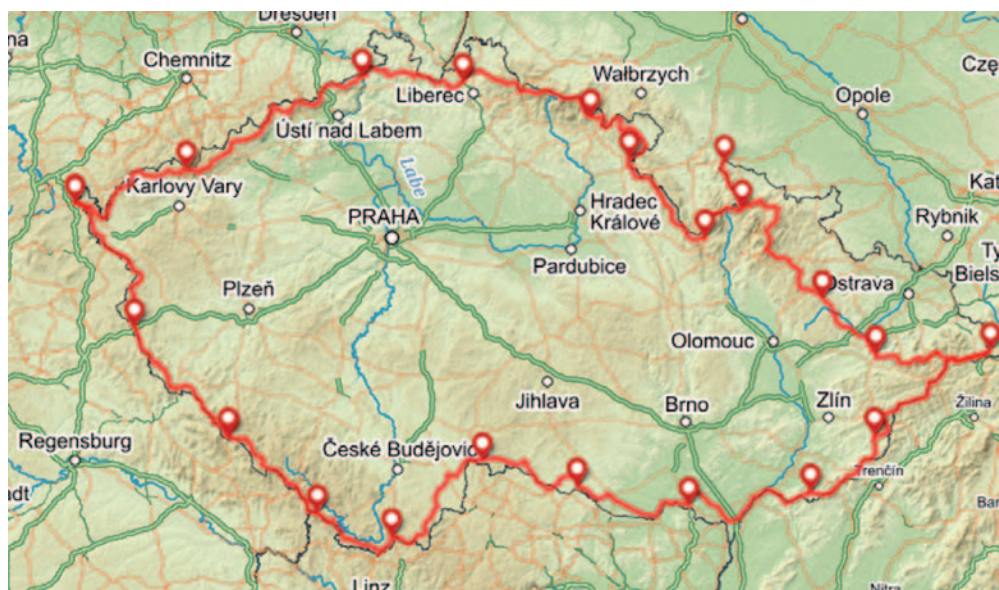
dává smysl. A tak nám krásný certifikát udělala holčička, kterou jsme v životě neviděli, do angličtiny nám přeložila webovky další holčička, kterou neznáme, spousta lidí posílá další tipy a z ciziny jsme se nechali inspirovat i myšlenkou „Trail Angels“, kteří se nám hlásí po celé cestě. Díky tomu můžeme celý projekt posouvat dál a dává nám to další smysl.

Jak se tedy na cestu vydat a kdo na ni může? My věříme tomu, že každý. Putovat se chystají maminky s dětmi, kluby mini-turistů, stejně jako party kamarádů, páry, lidi se psem, pán na koloběžce až po turisty v důchodu. Je totiž jen na vás, jak se na cestu vydat. Můžete ji jít celou najednou, po etapách, na přeskáčku, zleva doprava nebo naopak, po víkendech, během jedné sezony, nebo po více let. Můžete jít nalehko, spát venku, pod střechem, jít na

čas, nebo se loudat. Můžete vzít svoji bačičku na výlet, nebo jít po rukou, či si dát na vodítko domácí morče Rozárku a projít to s ním.

Můžete se vydat i jako oddíl. Buď si můžete stezku rozdělit na libovolný počet úseků a putovat po ní postupně tak, jak si stanovíte, nebo se třeba můžete rozdělit a projít ji „štafetově“. Fantazii se meze nekladou a příkladem může být třeba jazyková škola z Prahy, kde takto štafetově vyrazí lektori z ciziny.

Za dokončení celé cesty dostanete parádní certifikát. Buď jako jednotlivec, nebo skupina, nebo třeba celý oddíl. A proč si myslíme, že může jít každý? Protože není nic lehčího než jít na webovky projektu, zde si stáhnout mapu cesty a itineráře jednotlivých etap, kde najdete vše: kde se dá přespat, najíst, kde je studánka, kde koupíte jídlo a kde si můžete dát za odměnu rakvičku se šlehačkou. Pokud chcete vědět přeci jen víc (medvědi na cestě, vlci v seníku), můžete se doptat na FB skupině, kde je dnes už přes 11 000 dobrodruhů, kteří vám rádi pomohou a poradí.

Zkuste se vyhnout davům. Naprostou většinu času půjdete sami, ale místům jako Hřensko, Sněžka, Adršpach, Pustevny, se nevyhnete. Trasa se ale dá naplánovat tak, že tato místa projdete třeba v úterý dopoledne, kdy šance, že vás někdo ušlape, nebo bodne selfie tyčí, je přeci jen nižší. **Naopak, pokud máte rádi bolest, doporučujeme návštěvu těchto míst v sobotu odpoledne, nebo o svátcích. Je to taky zážitek. A víte, jak to je s těmi pozitivními a silnými zážitky.**

Nemusíte jít přímo po cestě. Každého zajímá něco jiného. A tak zatímco je trasa vedena z našeho pohledu tak, aby byla zajímavá a krásná, vy budete možná preferovat menší cestičky mimo hlavní hřeben, návštěvu technických památek v nejbližší obci, alternativní trasu na nejsevernější bod, nebo třeba budete chtít navštívit všechny cukrárny, abyste si udrželi cukry v krvi.

Zkuste se odpojit od sítí i od mobilu. Když jdete takovou dlouhou cestu, zklidníte se, začnete si užívat přírodu a psychicky si odpočnete. **Je tedy škoda, si pak večer sednout a hledat si aktuální informace o**

tom, že váš oblíbený tým v druhé curlingové lize na Novém Zélandu potřetí za sebou remizoval. Věřte nebo ne, i bez toho se dá žít!

Hlavně ale vyrazte a třeba se někde na stezce potkáme. Ať nám to všem šlape!

Martin Úbl
www.stezkaceskem.cz

Na webu stezky najdete i další informace, které je dobré vědět, než vyrazíte: odkazy, jak si zabalit na dálkovou trasu, pravidla, jak se chovat v české přírodě v závislosti na tom, zda jste v chráněných oblastech a záložku zvanou: *Nebud' prase*.

Je pro nás důležitá a je to vlastně jediná podmínka, kterou máme pro dobrodruhy, kteří chtějí vyrazit. Na dlouhých trecích existují tzv „Leave No Trace“ principy, které v podstatě říkají, že by bylo fajn, kdybychom přírodu neničili nebo ji naopak ještě trochu pomohli. Věříme, že společně můžeme usilovat o to, že příroda zůstane neponičená i pro ty, kteří půjdou po nás. Takže říkáme: Jděte, budeme moc rádi, ale prosíme, respektujte přírodu, pravidla chování v ní, a snažte se, ať se i ten, kdo půjde po vás, se může kochat lesem, a ne kelímkem od jogurtu šikovně napíchnutým na větví (ne, to není umění).

Jak si tedy Stezku Českem užít?

Určitě si ji naplánujte tak, aby bavila především vás. Nemusíte jít na rekord, ani na rychlost. 1000 (případně 2000) kilometrů je i v našich podmínkách poměrně dost, a pokud se přeceníte, nebo si špatně připravíte vybavení, budete pak mít přibližně třicet až čtyřicet dní nad tím pořádně popřemýšlet.

Cesta za tajným skřítkem Berounska

Začátkem ledna se vedení oddílu rozhodlo pro akčnější offline hru, než které pořádali před tím. Na podzim berounští Bobři plnili kvízy (pozneji svého vedoucího – fotka z dětství) a různé další úkoly.

Každý týden Bobřům přišel email s popisem místa, které mají navštívit. Na popisovaném místě měli hledat indicie, které je měly dovést k obálce, kde byla schovaná část mapy. Úkolem bylo posbírat části mapy, složit ji, určit místo pokladu a PIN k truhle.

Cesta za tajným skřítkem vedla přes berounskou městskou horu, Tetínský vodopád, vrch Ostrý, Stradonický vodopád, Koukolovu horu, vodní nádrž Suchomasť a vyhlídku Čerchov.

Bobři luštili morseovku a křížovku, učili se hledat podle souřadnic a QR kódů,

hledali cestu podle fotografií, hledali a sčítali různé předměty, krmili medvědy a stavěli skřítky.

Sedmitýdenní cesta za tajným skřítkem se vyplatila. Poslední únorovou sobotu si pro poklad přišla Verča s Liborem, Pája s Kájou a Žofka s Helčou a mladším bráchou. Následující týden si poklad vyzvedl Jenda. Pro poklad si též přišli Ptáci, Custerovic a Pepa s Vojtou.

Hra probíhala individuálně podle času každého hráče. Poděkování patří hlavnímu iniciátorovi Olinovi, který se inspiroval od skautského oddílu. Nesmíme ještě zapomenout na Lenku, která se ujala celkové organizace hry.

*Sabina Kudláčková,
TOM Bobr, Beroun*

Co bylo v únoru, březnu a dubnu 2021

❑ Tomíci z celé země se nadále nemohli scházet na svých schůzkách a oddílových výpravách.

❑ Bleskově a nadějně se naplnila letní táborová škola konaná letos na Polaně.

❑ S novou intenzitou se roztočil Kolo-toč nápadů, online setkávání vedoucích a instruktorů z mnoha oddílů naší republiky, kteří se i přes covidovou mizerii chtěli potkat alespoň prostřednictvím obrazovek a pobavit se o táborech a táborových hrách či o čemkoliv, co může tomíky zajímat.

❑ Základna v Rožmberku spěla k radostnému a pěknému dokončení, snad s jedinou výjimkou. Tou bylo plakátoborectví, přesněji fakt, že po půlročním pečlivém uchovávaní dobových, devadesát roků starých plakátů nalepených v jednom z výkladů starého rožmberského domu coby skvělá a dotýkaná památka na někdejší majitele, je snaživí dělníci servali při nařízeném úklidu právě v den, kdy do Rožmberku přijeli předseda a místopředseda spolku.

❑ Michal Merhaut z Berouna připravoval ve spolupráci s pilným roztockým ústředím seriál zpovědí Tomíci v zavírané době – a ještě si pořídil nové mořské akvárium.

❑ Ořas M. a Radek K., oba rytíři a navíc z Dobranova, záslužně opravovali sloup-skou hernu, ve které spadl kus stropu a poničil několik udatných rakouských vojáků. Ti byli následně převezeni do péče Hopa a Youryho.

❑ Dřevomorce v Oparně se krátil její bídný čas.

❑ Ústředí vyzvalo s mizivou odezvou tomíky, zda by nepomohli při pátrání po historii našeho domu v Rožmberku.

❑ Joe Kuna z Tanvaldu oslavil pěkné narozeniny a po sedmadvacáté ledově tábořil v zasněžených a lidu prostých Jizerských horách.

❑ V 75 letech zemřel Stanislav Mach, někdejší člen rady mládeže a účastník setkání spolkových nestorů.

❑ Devětadvacet kralupských tomíků čisťtilo v předjaří své město od odpadků.

❑ Dobrá Voda u Telče se dočkala nových matrací.

❑ Jiřímu Homolkovi, správci Kusalína a Polany, se zahojila pochroumaná noha a začal vehementně bojovat s plísni na Polaně.

❑ Do Kamenky dorazila pravá zima a správce Pavel Vaňásek smutně a marně vyhlížel návštěvníky.

❑ V Roztökách se ohlásila finanční kontrola ministerstva školství, která se zajímala o vybudování vodovodu ve mlýně, rekonstrukci sociálního zázemí ve Sloupu a také o vyúčtování pěti oddílů TOM.

❑ Ústředí poděkovalo těm oddílům, které solidně a rychle zareagovaly na požadavky kontroly. Naopak nepochopitelný je přístup opačný, se kterým jsme se želbohu též setkali. Člověka maně napadá úsloví o dráždění hada bosou nohou.

❑ Šéfové spolků, jmenovitě České rady dětí a mládeže, skautů, tomíků, pionýrů, YMCA, mladých hasičů a woodcrafterů se scházeli na videokonferencích a radili se, jak komunikovat s ministerstvem školství a vzájemně se informovali o situaci ve svých spolcích.

❑ Ústředí tomíků nabídlo oddílům nová trička a mikiny s hořcem.

❑ Mezi Karvinou a Orlovou létaly hořcové šrapnelky, to když se tamní vedoucí dvou oddílů Lesanů dohadovali o své spolkové budoucnosti.

❑ Ústředí vyvěsilo tradičně tibetskou vlajku jako připomenutí odporu proti diktaturám všeho druhu.

❑ Média zveřejnila výsledky zajímavého výzkumu provedeného Českou radou dětí a mládeže a nazvaného Hodnoty mladých. Výzkumu se zúčastnili i tomíci a vyplynulo z něj, že čeští mladí lidé jsou vcelku tolerantní k menšinám a významně tolerantní k nezávazným milostným vztahům.

❑ V dubnu se péčí rady závodů naplno rozeběhlo online turistické závodění a účastníci se mohli vzdělávat například v poznávání dřevin a dalších dovednostech.

❑ České rada dětí a mládeže nominovala Lee Loudou do Rady České televize, poslanci však dali přednost jiným kandidátům.

❑ Vedení tomíků rozhodlo, že se výroční sněm našeho spolku bude konat v lednu 2022 v Praze.

❑ Předseda spolku sdělil prvního dubna tomíkům, že vzhledem k neuspokojivé finanční situaci je nutné prodat základnu na Polaně, stejně jako pořešínskou chalupu a dubický Domeček, a z mnoha oddílů, jejichž vedoucí se zrovna neřídili na kalendář, se ozvalo nešťastné zaupění.

❑ Ministerstvo školství vyhlásilo nový dotační program, tzv. letní kempy, které umožní táboření a další tzv. anticovidové aktivity za výrazně měkčích podmínek, než mají nastaveny spolky. Náčelníci spolků v debatě s ministerskými náměstky vyjádřili nad tímto krokem znepokojení, ale tím to také skončilo a náčelníci a jejich kolegové si začali lámat hlavu, zda a jak se do letního kempování zapojit též.

❑ V republice se začala po více než třech měsících mírně zlepšovat epidemiologická situace a tomíci se opatrně a s mírným

optimismem začali dívat směrem k létu a táborům.

❑ Ústředí oslovilo krásnou a nadějnou herečku Zuzanu Kajnarovou, někdejší členku TOM Třícítka a Dvojka, která se ke členství před časem znala v Mladé frontě Dnes, s prosbou o rozhovor do červnového vydání našeho skvělého magazínu.

❑ Revizor Tomek kontroloval moderními metodami účetnictví řady oddílů, což některé kolegy lehce děsilo, ale většina uznala, že je to třeba a že je takto třeba jít dál. Jen dál!

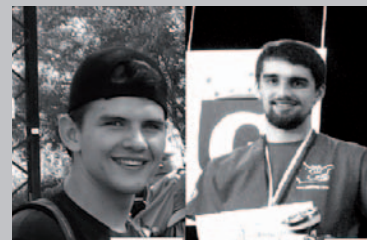
❑ Barča chtěla jurtu jinde.

❑ Ondřej Opicakuz Turek, budoucí tomík, se od náčelníka tomíků dozvěděl, jak je to s psaním slova tomík, skaut, lidovec, anoista, woodcrafter či sokol - a byl šťastný. Tomík.

❑ Mladí šikovní tomíci se sjeli do Rožmberku, kde poctivě a regulérně pracovali a radovali se z toho, že mohou přispět k dobremu a drobně už nekonečnému dílu. Česílkou s Kočičákem z TOM Gaudium při té příležitosti silně zpívali, což se sice nesmí, ale zabránit tomu nešlo.

❑ Stavební dozor i náčelník spolku si rvali vlasy nad drobnostmi, které ještě musí stavební firma v Rožmberku doladit, dotáhnout, vylepšit, dolepit a dokončit.

❑ Ústředí se optalo oddílů, zda se chtějí zúčastnit programu tzv. **Letních kempů**, vyhlášených školským ministerstvem na podporu virem deťtaného národa. Třícítka oddílů chtěla a projekt včas na MŠMT odešel, ale už v době uzávěrky Tomíka bylo jasné, že převis poptávky je obrovský ...

Když slova vážnou

V Co bylo se dlouhé roky snažím hutně a s nemalou mírou nadsázky a ironie glosovat proběhlé dění v našem spolku.

Těžko se mi ale popisují tragédie, které v poslední době otrásl Frýdlanem nad Ostravicí, místem, kde pracuje náš skvělý turistický oddíl Divočáci a kde jsme nedávno získali do výpůjčky rekreační objekt.

V březnu zde tragicky zahynula paní Jarmila Harenčák, správčova naší základny. Pracovala pro nás od prosince, byla ochotná a pohotová. Věřili jsme v dlouholetou spolupráci ...

Druhého dubna vyhasly tři mladé životy. Petr Kopeček, Vítek Tkáč a jejich kamarád prohráli boj s vodním živlem. Snaha o záchranu života jednoho z nich se želbohu proměnila v marný boj pro celou trojici.

Zahynuli mladí tomíci, vedoucí, dobří závodníci, odchovanci Marušky Bařinové. Frýdlant truchlí zmarněnými životy a my s ním.

Tomáš Novotný

Za Stanislavem Machem

Ze Zlína dorazila koncem února smutná zpráva.

Stanislav Mach, který se s námi ještě v září potkal na vydařeném srazu nestorů v Praze, zemřel 18. února ve věku 75 let. Do Prahy tehdy přijel v dobré náladě, bodrý a halasící...

Někdejší aktivní člen rady mládeže se rád setkával s turistickými přáteli, pracoval s mladými lidmi, organizoval soutěže a školení. Stanislav Mach se připojil do smutných statistik, které denně slyšíme v souvislosti s covidem.

Čest jeho památce!

Časopis turistických oddílů mládeže.

Vydává Asociace TOM ČR
s podporou Ministerstva školství,
mládeže a tělovýchovy ČR

Redakce:

ústředí Asociace TOM,
ulice Palackého 325,
252 63, Roztoky.

Tel. 220 910 460, 220 910 314
mobil: 777 322 785

E-mail: ustredi@tom.cz,
www.a-tom.cz

Číslo do tisku připravili: Jiří Chour,
Tomáš Novotný,

Zuzana Antošová, Petr Balcer,
Petr Teringl

Grafika: Jiří Chour

Foto obálka: Tomek Hurt

ostatní fotografie: oddíloví vedoucí
Příspěvky a fotografie vedoucích jsou
zveřejňovány bez nároku na honorář
a vracejí se jen na vyžádání.

Náklad 800 výtisků.

Vydání tohoto čísla podpořil
Klub českých turistů.

**Uzávěrka příštího
čísla je již
20. května 2021**

Oblékání Rožmberku

Práce na naší vodácké základně na jihu Čech zdárně pokračují. Řemeslníci se činí, elektrikáři zapojují lustry a lampičky, naši umělci vymýšlejí další a další ozdůbky a vylepšení, takže pomalu nastal čas zalehnout na matrace.

Znalci nechtě se neděsí, naše činnost neusíná, jen se částečně přesunula na opravdové matrace. Zkrátka přišel čas to všechno obléknout. Na okna závěsy, na postele potahy – s krásnými vzory vytvo-

řenými Tadeášem Klabanem z poděbradských Robinsonů přímo pro Rožmberk! Můj starý dobrý Stoewer se tedy opět pustil do díla – promazala jsem mu všechny součástky a šlápla do pedálu.

Teď už si jen držme palce, ať tato podivná doba brzy skončí, abychom si domeček u Vltavy mohli všichni vychutnat v celé jeho kráse na vlastní oči. A hlavně ještě letos!

*Jindra Zoufalá,
ústředí tomiků*

Obrázek z Rožmberku

Zkraje dubna se pečí mladých brigádníků hadů naše rožmberská základna, krásná a nekonečně dlouho budovaná, zase posunula o trochu dál. S pracovními smlouvami a dodržováním hygienických podmínek se v Rožmberku vrtalo, natíralo, jedla šumka, vyráběly schody, lepila zrcadla a instalovaly poličky, opravoval nábytek. Příští číslo Tomíka přinese velkou rožmberskou reportáž.

(ton)

Oddíl Poutníci se představuje

Ahoj tomíci!

Počínaje prvním květnem budeme jako Poutníci přestupovat pod pod hlavičku Asociace TOM. Rád bych vám bych vám touto cestou náš oddíl představil.

Pocházíme z oddílu Tuláci založeného v roce 1983 pod Pionýrem, pak jsme přešli spolu s dalšími dvěma oddíly pod Mladé ochránce přírody a nyní jsme se oddělili a přešli k vám. Fungujeme jako oddíl právě 10 let a děláme toho hodně. Mimo klasické celoroční činnosti s dětmi (výpravy, jednodenky, schůzky, tábory) pořádáme řadu borcovek. To jsou vzdělávací akce určené pro širokou veřejnost a ten, kdo se nějak zúčastní, je borec.

V Praze ve Vršovicích máme svou oddílovou klubovnu a hned vedle si pronajímáme velký prostor zvaný **Neobyčejná klubovna**. Ta je určena nejen pro nás, ale pro kohokoliv, kdo v ní chce pořádat **smysluplné nekomerční akce s ušlechtilými cíli**. Budete-li potřebovat sál s cca 50 místy s projektorem, dílnu, vybavenou kuchyňku, koupelnu a kostymérnu, **neváhejte se ozvat**.

Ani v online době nebědujeme a naše činnost pokračuje. Máme kolem třiceti dětí a jedenácti vedoucích.

Těšíme se, až se poznáme. Více se o nás dočtete na stránkách

<https://oddilpoutnici.cz>

Ondřej Turek – Opičák
TOM Poutníci, Praha

Veverka & Joachym

ZÁKON

